

Forslag
Årsbudsjett
2018
Økonomiplan
2019–2021

Ibestad kommune

Innhold

1. Innledning.....	3
2 Forutsetninger på nasjonalt nivå.....	5
1. Statsbudsjett 2018.....	5
2. <i>Inntektssystemet</i>	6
3 Driftsbudsjettet.....	7
3. <i>Konsekvenser for lbestad kommune</i>	7
4. <i>Renter og avdrag</i>	7
5. <i>Eiendomsskatt</i>	8
6. <i>Bosetting av flyktninger</i>	8
7. <i>Stimuleringstilskudd til boligbygging</i>	8
8. <i>Kommuneplanens samfunnsdel</i>	9
9. <i>Utbytte fra Hålogaland Kraft (HLK) og Hålogaland Ressursselskap (HRS)</i>	9
10. <i>Tilskudd til lbestad fellesråd</i>	9
11. <i>Pensjonsforsikring – premieavik</i>	9
12. <i>Rammeforutsetninger – tiltak for å oppnå balanse i budsjettet</i>	10
13. <i>Usikre bevilgninger</i>	10
14. <i>Målstyring</i>	12
15. <i>Netto/brutto driftsresultat</i>	12
16. <i>Befolkningsutvikling</i>	13
17. <i>Andre analyser</i>	13
18. <i>Budsjettbalanse - oppsummering</i>	14
4 Driftsbudsjettet i økonomiplanperioden 2019-2021.....	15
19. <i>Prognoser - økonomiske</i>	15
20. <i>Utbytte Hålogaland Kraft/Hålogaland Ressursselskap</i>	15
21. <i>Eiendomsskatt</i>	15
22. <i>Flyktninger</i>	15
23. <i>Renter/avdrag</i>	15
24. <i>Tiltak for balanse i økonomiplanen</i>	16
25. <i>Oppsummering</i>	16
5 Investeringsbudsjettet.....	18
6 Priser på gebyrer og tjenester.....	21
7 Kommentarer fra seksjonene.....	23
26. <i>7.1 Stab/rådmann</i>	23
Resultatmål for hele kommunen.....	23
.....	23

Resultatmål for Stab.....	23
Tiltaksmål (prioriterte med uthevet skrift)	23
Status.....	24
Driftsmessige endringer i 2018	24
Utfordringer i planperioden	24
27. 7.2 Oppvekst.....	25
Tiltaksmål (prioriterte med uthevet skrift)	26
Status.....	26
Driftsmessige endringer i 2018	26
Utfordringer i planperioden	26
28. 7.3 Helse, sosial og omsorg	28
Resultatmål.....	28
Tiltaksmål (prioriterte med uthevet skrift)	28
Status.....	28
Driftsmessige endringer i 2018	29
Utfordringer i planperioden	29
29. 7.4 Plan. Næring og utvikling (PNU)	30
Resultatmål.....	30
Tiltaksmål (prioriterte med uthevet skrift)	30
Status.....	30
Driftsmessige endringer i 2018	30
Utfordringer i planperioden	30
8. Planstrategi 2018-2021	32
9. Budsjettskjema 1	34
.....	35
10. Tabell 1B.....	36
11. Budsjettskjema 2 - investering	37
.....	37
12. KOSTRA.....	38

1. Innledning

Arbeidet med å fremlegge et budsjett i balanse, blir vanskeligere år for år. Ibestad kommune har hatt en jevn realnedgang i inntektene de siste 8 årene og de siste 5 årene er budsjettet balansert ved å foreta kutt i driften. De siste store bemanningsreduksjonene ble gjennomført i 2015 og 2017, på til sammen 14,7 årsverk. I tillegg til realnedgangen i inntekter, øker kommunens lånegjeld betydelig. I 2014 var den på 80 millioner, i 2017 er den på 190 millioner. Kombinasjonen av disse to faktorene, koblet sammen med det faktum at kommunen blir pålagt flere og flere oppgaver, gjør budsjettarbeidet utfordrende.

For å få balanse i budsjettet har rådmannen i de seksjonsvise rammer lagt inn følgende reduksjoner:

- ✓ Helårsvirkning «kutt» i stillinger 2017 – 1,4 mill. kroner
- ✓ Oppvekst – rammereduksjon 1 mill. kroner (fra vedtatt økonomiplan)
- ✓ «Kutforslag» 2018:
  - Stab 0,22 mill. kr
  - Oppvekst 1,059 mill. kr
  - HSO 0,92 mill.kr
  - PNU 0,20 mill. kroner

Med de rammer som er disponibel har rådmannen ikke kunnet foreslå økte bevilgninger til noen av Regjeringens satsingsområder i budsjettforslaget.

Generelt vil de reduserte rammer medføre sterk økning i noen priser og gebyrer og redusert kvalitet og omfang av tjenester.

Som en konsekvens av de foreslåtte kuttene vil det bli svært vanskelig å gjennomføre utviklingsarbeid i seksjonene.

Forslagene til kutt vil medføre at tjenestetilbudet både i HSO og Oppvekst vil være helt på kanten av det forsvarlige. Økonomiplanen viser at det vil være nødvendig med ytterligere kutt. Rådmannen vil derfor invitere den politiske ledelse med i en prosess om hvor og hvordan ytterligere kutt skal gjennomføres. En slik prosess må være gjennomført i god tid før budsjettarbeidet for 2019 tar til.

I tillegg til kutt i seksjonene foreslår også rådmannen å øke eiendomsskatten for verk og bruk og næring med 2 promille i 2018.

Rådmannen skal framlegge, og kommunestyret må vedta, et budsjett i balanse. Med de utfordringer de tilgjengelige rammer gir, må rådmannen vurdere alle mulige tiltak for å oppnå budsjettbalanse – også de som kan gå på tvers av vedtak og føringer fra formannskap/kommunestyre.

Det er stor aktivitet i kommunen som medfører at kommunens ledelse er involvert i svært mange prosjekter. Dette er en utfordring for en forholdsvis liten administrasjon. Av store pågående aktiviteter kan nevnes;

- Planlegging av nytt sykehjem/omsorgsboliger, forventes ferdig i 2020
- Utbygging av bredbånd, forventes ferdig i løpet av 2018
- Utvikling av næringsareal Breivoll, forventes ferdig i løpet av 2018
- Opprustning av FV848
- Digitalisering av kommunen

Vi må være realistisk og innse at vi har et etterslep på plansida å ta igjen. Det vil ta tid å ta igjen dette planeterslepet.

Til tross for reduserte rammer og kutt vil rådmannen ha samme fokus i 2018 som i 2017 på følgende områder:

- ✓ Økonomi
- ✓ Samfunnsutvikling
- ✓ Organisasjonskultur
- ✓ Kommunal service
- ✓ Tidlig innsats

Som en konsekvens av gjennomført omorganisering samt delegering av ansvar, har rådmannen i løpet av 2016 og 2017 gjennomført et svært intensivt program med det formål å endre eksisterende organisasjonskultur og å bedre arbeidsmiljøet. Sykefravær kan være en indikasjon på kultur og arbeidsmiljø. I denne statistikk bruker rådmannen det totale sykefravær som inkluderer både legemeldt og egenmeldt. Det er viktig å være oppmerksom på at NAV sin sykefraværstatistikk ikke har med egenmeldt sykefravær.

	Stab	PNU	Oppvekst	HSO	Hele kommunen
Sykefravær 2014	7,6 %	13,9 %	9,7 %	14,6 %	11,9 %
Sykefravær 2015	5,2 %	6,3 %	7,1 %	10,0 %	8,1 %
Sykefravær 2016	7,3 %	9,2 %	8,5 %	9,8 %	9,1 %

Rådmannen har fra 2018 satt et resultatmål for hele kommunen – målet er en nedgang på 1 % i sykefraværet. Etter gjentatte bemanningsreduksjoner oppstår det også en fare for at sykefraværet kan øke, da presset på den enkelte arbeidstaker kan bli for stort. Dette er noe rådmannen vil ha ekstra fokus på i tiden som kommer. Da vi er en liten kommune, med en liten arbeidsstyrke, blir mange seksjoner for små til å kunne få en fornuftig måling av sykefravær. Men rådmannen ønsker å presisere at det er et felles ansvar å få ned sykefraværet.

Hamnvik, 09.11.2017

Roe Jensen
rådmann

2 Forutsetninger på nasjonalt nivå

Statsbudsjett 2018

Regjeringa legger opp til en realvekst i kommunesektoren sine samlede inntekter i 2018 på 3,6 mrd. kroner. De frie inntektene skal blant annet dekke:

- ✓ Befolkningsendringer
- ✓ Pris og lønnsøkning
- ✓ Endring i pensjonskostnader
- ✓ Renteendringer

Regjeringa foreslår ingen store endringer som får betydning for kommunesektoren. Regjeringa signaliserer noen satsningsområder for kommunesektoren:

- ✓ Opptrappingsplanen på rusfeltet - 300 mill. kr
- ✓ Tidlig innsats i barnehage og skolen - 200 mill. kr
- ✓ Forebyggende tiltak barn, unge og familier for å ruste kommunene til barnevernsreformen - 200 mill. kr.

I tillegg er det økte bevilgninger til:

- ✓ Heldøgns omsorgsplasser
- ✓ Helsestasjon og skolehelsetjeneste
- ✓ Rekruttering av psykologer i kommunene (både frie midler og øremerket tilskudd)
- ✓ Dagaktivitetstilbud for personer med demens (øremerket tilskudd)
- ✓ Helårseffekt av tilskudd til flere barnehagelærere fra 2017

Andre mindre bevilgninger i statsbudsjettet som får betydning for kommunene (noen endringer og korreksjoner medfører økte inntekt, mens andre medfører redusert inntekt for kommunene):

- ✓ Boligsosialt kompetansetilskudd
- ✓ Tilskudd til boligsosialt arbeid
- ✓ Helsenett, ny finansieringsmodell
- ✓ Tilskudd til flere barnehagelærere
- ✓ Økte kommunale barnehageutgifter som følge av botidskrav for kontantstøtte, helårseffekt
- ✓ Reduserte kommunale barnehageutgifter som følge av økt kontantstøtte, helårseffekt
- ✓ Økt inntektsgrense for gratis kjernetid i barnehage, helårseffekt
- ✓ Tidlig innsats, overgang mellom barnehage og skole
- ✓ Økt foreldrebetaling i barnehage med 110 kroner pr. mnd.
- ✓ Vigselsmyndighet, ansvaret overføres til kommunene
(som en kuriositet betyr dette et økt tilskudd på 1.000 kr til Ibestad kommune)
- ✓ Servicehunder
- ✓ Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenesten
- ✓ Skjønntilskudd, engangsbevilgning 2017 for plasser for enslige mindreårige flyktninger som ikke ble tatt i bruk
- ✓ Statlige og private skoler, økning i elevtall

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter i 2018 legges det til grunn en pris- og lønnsvekst i kommunal sektor (deflator) på 2,6 %.

Kommunenes inntektsutvikling henger særlig sammen med:

- ✓ De politisk motiverte endringer i inntektssystemet som skal straffe «frivillig små» kommuner.
- ✓ Endringer i kostnadsnøkklene basert på faglige kriterier.
- ✓ Utviklingen i kommunenes folketall og alderssammensetning.

Basert på disse forutsetninger er småkommunene under 2.000 innbyggere tapere i årets forslag til Statsbudsjett.

Inntektssystemet

Budsjettert beløp for skatt på formue og inntekt (skatteanslag) må sees i sammenheng med rammeoverføringen, ettersom endring av skatteanslag vil gi en nesten tilsvarende endring av rammeoverføringen.

Det kommunale skattøret for 2018 foreslås uendret til 11,8 %. Skattøret er tilpasset forutsetningen om at skattenes andel av de samlede inntektene for kommunene skal utgjøre 40 %. Skatt og rammeoverføring er basert på KS sin beregningsmodell.

Innretning på inntektssystemet justeres fortløpende, men det er en inntektsgaranti som medfører at en inntektsnedgang blir fordelt over tid. For 2018 blir Ibestad kompensert gjennom denne ordningen med 868.000 kroner som betyr at dette tap kommer senere.

3 Driftsbudsjettet

Konsekvenser for Ibestad kommune

Den nominelle veksten i frie inntekter skal dekke kompensasjon for lønns- og prisvekst samt eventuelle "friske penger" til nye tiltak. På landsbasis utgjør den nominelle veksten 2,6 % og en realvekst på minus 0,1 %. For kommunene i Troms er realvekstsøkninga svakere - minus 0,3 %. Ibestad får en realnedgang på 1,7 % i 2018. Ibestad kommuner har de siste årene vært en av kommunene i Troms som har fått lavest vekst og for 2018 blir det igjen nedgang. Nominell vekst er av fylkesmannen i Troms beregnet til 916.000 kroner. Dette er omtrent halvparten av det lønnsoppgjøret i 2018 er beregnet å koste. Det er 2 kommuner i Troms som får lavere vekst enn Ibestad kommune i 2018.

I inntektssystemet blir kommunene trukket for elever som går i private skoler med ca 65.000 kroner netto pr elev. Trekket baseres seg på antall elever pr oktober to år før budsjettåret. I 2018 blir netto virkningen et trekk på 2,1 mill. kroner som er en nedgang på grunn av færre elever.

Rammeoverføringen skal bidra til en utjevning av kommunenes inntekter gjennom en komplisert og omfattende beregning av utgiftsbehov i den enkelte kommune. Den viktigste faktor er kommunenes befolknings sammensetning. Befolkningsendringer - både demografiske endringer (endringer mellom aldersgruppene) og endringer i forhold til befolkningsutviklingen i landet for øvrig - har stor betydning for størrelsen på rammeoverføringen. Rammeoverføringen baseres delvis på folketall pr 01.07. i året før budsjettåret og 01.01. i budsjettåret. Rådmannens forslag er basert på folketall pr 01.07.2017 (1.401) og at dette folketallet er stabilt i hele økonomiplanperioden. For landet er det lagt inn en befolkningsøkning på 0,75 %. Så lenge Ibestad kommune har lavere befolkningsøkning enn landet samlet, vil vi få redusert rammeoverføring.

Som følge av endring i inntektssystemet og liten nedgang i befolkningen har Ibestad kommet dårlig ut i de siste statsbudsjett. En oversikt fra de siste års budsjett viser:

2011 – endring kostnadsnøklerne i inntektssystemet medførte et gradvis tap for Ibestad kommune på ca 3,1 mill. kroner (Ibestad tapte mest i hele landet på endringa)

2012 – 1 kommune har lavere vekst i Troms

2013 – 1 kommune har lavere vekst i Troms - realnedgang i inntekten på 2,5 mill. kroner.

2014 – 4 kommuner har lavere vekst enn Ibestad - realnedgang i inntekten på 0,6 mill. kroner

2015 – 5 kommuner har lavere vekst i Troms – realøkning på 0,3 %

2016 – 2 kommuner har lavere vekst i Troms – realnedgang på 0,6 %

2017 – 2 kommuner har lavere vekst i Troms - realnedgang 1 %

I rammeoverføringen inngår det skjønnsmidler som fordeles av fylkesmannen. Ibestad kommune har igjen fått reduksjon i "fylkesmannsskjønnet" i 2018 med knapt 0,3 mill. kroner til 1,7 mill. kr. Til sammenligning fikk Ibestad kommune i 2007 et skjønnsstilskudd på 5,6 mill. kroner som betyr en nedgang i skjønnsmidler med 3,9 mill. kroner.

Det har vært utfordrende for Ibestad kommune å dekke den dokumenterte inntektsnedgang uten å havne på ROBEK-lista. Dette har kun vært mulig blant annet gjennom effektivisering, nedlegging av sykehjemsplasser, bedre innkjøpsavtaler og bemanningsreduksjoner eks med 8,7 årsverk i 2015 og 6 årsverk fra 2017.

Renter og avdrag

Flytende rente er basert på en gjennomsnittlig rente på 2 %. Kommunen har investert stort de siste år der ny skole var største prosjekt. Med dagens lave rente øker rentekostnadene ikke så mye som følge av de store investeringer, mens derimot avdragene øker sterkt. Kommunens gjeld har øket fra ca 80 mill. kroner i 2014

til ca 190 mill. kr ved utgangen av 2017. Renter og avdrag var i 2016 5,2 mill. kroner og er budsjettert til nesten en fordobling til 10,3 mill. kroner i 2018. Renter og avdrag øker med ca 1,1 mill. kroner i 2018.

Eiendomsskatt

Kommunestyret skal hvert år vedta skattesats, bunnfradrag og eventuelle endringer av omfanget av eiendomsskatt. Kommunestyret har vedtatt at eiendomsskatten ikke skal økes i perioden 2019-2021

Eiendomsskatt ble innført fra 2012. Med en skattesats på 2 promille utgjør den ca 2,1 mill. kroner i 2017. Skatteinntektene vil ikke øke særlig uten å øke skattesatsen.

Regjeringa forslår flere endringer i eiendomsskatteloven som kan få betydning for eiendomsskatt i Ibestad kommune. Regjeringen foreslår å innføre fritak for eiendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner, med unntak for kraftverk, vindkraftverk, oppdrettsanlegg og de delene av petroleumsanlegg for olje og gass som omfattes av petroleumsskatteloven. Forslaget innebærer at alle infrastrukturprosjekter (kraftnett, telenett, bredbåndsnett, fjernvarmenett osv.) fritas for eiendomsskatt, og at størsteparten av skattegrunlaget i industrielle anlegg vil bli borte. Fritaket skal gradvis fases inn med 20 % hvert år fra 2019.

Videre forslår Regjeringa å endre reglene for skattesatser slik at for kommuner som ikke har skrevet ut eiendomsskatt, skal skattesatsen i innføringsåret settes til 1 promille mot 2 i gjeldende lov fra 2019. Skattesatsen kan ikke øke med mer enn 1 promille pr år mot 2 i gjeldende lov.

Forslaget vil i utgangspunktet ikke få betydning for eiendomsskatt i Ibestad kommune i 2018, men får konsekvenser for senere år for eiendomsskatt på kraft- og telelinjer og produksjonsutstyr som gradvis bortfaller.

Ibestad kommune kan øke eiendomsskattesatsen i 2018 med 2 promille, men ikke et senere år. Dette vil også omfatte de skatteobjekter som får gradvis fritak fra 2019. Ved å øke skattesatsen til 4 promille for verk og bruk og næring, men ikke på boliger og fritidsboliger, fra 2018 vil effekten bli:

- økt eiendomsskatt fra verk og bruk og næringseiendommer med 360.000 kroner i 2018
- redusert tap som følge av fritaket med 245.000 kroner i overgangsperioden 2019-2022
- økt eiendomsskatt fra kraftverk, oppdrettsanlegg og andre næringseiendommer med 950.000 kr i 2019-2022
- Til sammen 1,555 mill. kroner

Rådmannen foreslår å øke eiendomsskatten på verk og bruk og næringseiendommer med 2 promille til 4 promille fra 2018 i hele økonomiplanperioden.

Begrepet verk og bruk bortfaller fra 2019 og kommunen kan sette ned eiendomsskatten for næring (dvs. kraftverk, oppdrettsanlegg og andre næringsbygg) til samme nivå som i 2017. Da blir effekten økt inntekt/ redusert tap 605.000 kroner til sammen.

Bosetting av flyktninger

Som følge av nedlegging av asylmottaket og derav redusert opplæring og at integreringstilskudd til en bosatt familie reduseres, går inntekten ned med 2,25 mill. kroner i 2018. For voksenopplæringa går inntekten ned med 2,1 mill. kroner og utgiftene reduseres tilsvarende. Det er budsjettert med en netto økning fra driften av bosetting for enslige mindreårige med 2,75 mill. kroner.

Stimuleringstilskudd til boligbygging

Formannskapet har vedtatt at ordningen skal videreføres, men det er ikke satt av budsjettmidler til ordningen hverken i 2017 eller i 2018.

Kommuneplanens samfunnsdel

Rådmannen har fått innvilget et tilskudd på 390.000 kr fra KS sitt OU-fond til å iverksette et utviklingsprogram i prosessledelse knyttet til arbeid med kommuneplanens samfunnsdel. Utviklingsprogrammet vil omfatte kommunens politiske og administrative ledelse. Rådmannen har gjennom en tilbudsrunde engasjert konsulent til utviklingsprogrammet. Arbeidet med samfunnsdelen antas å starte rundt årsskiftet 2017/2018 og vil være arbeidskrevende med samlinger og involveringsmøter.

Utbytte fra Hålogaland Kraft (HLK) og Hålogaland Ressurselskap (HRS)

Kommunen mottar aksjeutbytte fra HLK året etter regnskapsåret, dvs. vi får utbytte i 2018 basert på resultat for 2017. Ibestad kommune eier 3 andeler som utgjør 8,57 % av aksjekapitalen. Rådmannen budsjetterer med et utbytte på 1,8 mill. kr – det samme som for 2017.

I tillegg mottar kommunen rente av et ansvarlig lån på 10,286 mill. kroner til HLK. Størrelsen på renten blir først kjent etter utløpet av budsjettåret. Renten har vært stabil de siste år slik at rådmannen budsjetterer med samme renteinntekt som i 2017 – 300.000 kroner.

I 2017 fikk kommunene for første gang utbytte fra Hålogaland Ressurselskap på 75.000 kroner. Rådmannen budsjetterer med at utbyttet økes til 200.000 kroner fra 2018.

Tilskudd til Ibestad fellesråd

Fellessrådet har, som Ibestad kommune, en økonomisk utfordring ved at driftsutgiftene er høyere enn inntektene. Rådmannen har ved flere anledninger vist at Ibestad kommune har hatt det dyreste fellesråd pr innbygger i Troms, jfr. kap 12 KOSTRA. Etter nedtrekk i 2016 og 2017 er nå Ibestad kommunes sitt bidrag til fellesrådet på nivå med andre kommuner i Troms.

Fellessrådet har gjennomført organisasjonsmessige endringer og har installert automatisk ringeanlegg i kirkene, noe som forventes å føre til besparelser i driften av fellesrådet. Rådmannen foreslår å redusere tilskuddet til fellesrådet med 40.000 kroner og da er reduksjonen på samme nivå som for kommunens drift.

Pensjonsforsikring – premieavvik

Ibestad kommune har i motsetning til de fleste andre kommuner valgt å dekke premieavviket over 1 år. Dette har medført at kommunen ikke skyver store premieavvik foran seg, men ordningen kan medføre store variasjoner i regnskapsresultatet.

Størrelsen på den ordinære premien avhenger av flere forhold der ingen er kjente på budsjetteringstidspunktet. Det er særlig to elementer som er vanskelig å anslå og som har stor betydning for kommunens kostnader. Det ene er nivået på lønnsoppgjøret der kommunen må betale en reguleringspremie som varierer i takt med lønnsoppgjøret, og det andre er nivået på tilbakeført premie fra pensjonsselskapets overskudd. Ibestad kommune har relativt høy pensjonspremie som følge av ugunstig alderssammensetning av de ansatte og mange pensjonister. Dette utgjør en betydelig merutgift for kommunen. For 2018 budsjetterer rådmannen med uendret premie på 20,5 % for kommunens andel – i tillegg kommer de ansattes andel på 2 %. Vi er avhengig av et lavt lønnsoppgjør neste år for å unngå overskridelse på pensjonsforsikringen.

Alle kommuner som har pensjonsforsikring i KLP må betale et egenkapitalinnskudd som belastes investeringsbudsjettet. Egenkapitalinnskuddet kan ikke som andre investeringsprosjekt finansieres med lån, men med driftsmidler. For 2018 er det beregnet at kommunens egenkapitalinnskudd vil utgjøre 0,7 mill. kroner. Som følge av overgang til KLP som pensjonsleverandør, må Ibestad kommune betale et ekstra medlemsinnskudd på 0,7 mill. kroner hvert år i 5 år til og med 2018.

Rammeforutsetninger – tiltak for å oppnå balanse i budsjettet

Utgangspunktet for budsjettarbeidet vil være driftsnivået i 2017.

Rådmannen har foran redegjort for statsbudsjettets virkning for Ibestad kommune. Det er med bakgrunn i en faktisk nedgang i inntektene at rådmannen skal utarbeide et budsjett for 2018.

Innværende års lønnsoppgjør var et moderat oppgjør for kommunene. Rådmannen forutsetter at neste års lønnsoppgjør også blir moderat og har satt av 1,8 mill. kr til lønnsoppgjøret – et beløp som er noe lavere enn tidligere år. Rådmannen vil gjøre oppmerksom på at anslaget er usikkert.

Foruten å legge inn en ramme til neste års lønnsforhandlinger er det bare foreslått en økning i rammene – til nye stillinger miljøarbeidertjenesten på 0,78 mill. kroner, jfr. vedtak i bud.regulering i økonomimelding 2017.

For å få balanse i budsjettet har rådmannen i de seksjonsvise rammer lagt inn følgende reduksjoner:

- ✓ Helårsvirkning «kutt» i stillinger 2017 – 1,4 mill. kroner
- ✓ Oppvekst – rammereduksjon 1 mill. kroner (fra vedtatt økonomiplan)
- ✓ «Kuttforslag» 2018:
  - Stab 0,22 mill. kr
  - Oppvekst 1,059 mill. kr
  - HSO 0,92 mill.kr
  - PNU 0,20 mill. kroner

Med de rammer som er disponibel har rådmannen ikke kunnet foreslå økte bevilgninger til noen av Regjeringas satsingsområder i budsjettforslaget.

Generelt vil de reduserte rammer medføre sterk økning i noen priser og gebyrer og redusert kvalitet og omfang av tjenester.

Usikre bevilgninger

Rådmannen har til en viss grad forsøkt å rette opp reelle underbudsjetteringer. Det er likevel en del poster som er usikre og kan medføre merforbruk.

Oversikt over rådmannens forslag til endringer fra 2017 til 2018

I oversikten er det tatt med endringer på tiltak over 100.000 kroner. Det betyr at det er en rekke små endringer som ikke er med i oversikten. Endringer som følge av lønnsoppgjør er ikke tatt med – heller ikke helårsvirkning av stillinger som ble kuttet i 2017 og som får helårsvirkning i 2018. Det samme gjelder lønnsutgifter som følge av at ubesatte stillinger blir besatt i 2018. Det er heller ikke tatt med endringer som følge av tekniske forhold som endret KOSTRA og funksjons- og artsbetegnelser.

Endringer på interne overføringer mellom enhetene er heller ikke tatt med. Det er med andre ord bare reelle endringer som er med i oversikten.

Stab

121 - Kommunekassen

Redusert utgift 460.000 kr – Skatteoppkreverstilling nedlagt.

Økt utgift 380.000 kr til kjøp av skattetjenester og arbeidsgiverkontroll.

Netto reduksjon 80.000 kr.

127 – Frivilligsentralen.

Omlagt som følge av at tilskuddet til drift a frivilligsentraler er lagt inn i rammen.

Redusert inntekt 291.000,- kr – Refusjon frivilligsentralen.

Redusert utgift 460.000,- kr – Lønn frivilligsentralen.
Økt utgift 550.000,- kr – Støtte til drift av frivilligsentralen.

Ansvar 180 – Fellesutgifter staber og seksjoner.
Redusert utgift 189.000 kr - diverse poster.

Ansvar 182 – IKT
Økt utgift 195.000 kr – diverse poster

Oppvekst

211 – Ibestad skole/SFO

Redusert ramme 486.000 kroner – 1 årsverk midlertidig stilling fra 01.01.2018. Alt fravær (f.eks. ved sykefravær, kompetanseheving osv.) kan ikke erstattes. Økt arbeidspress på det øvrige kollegiet og derav mulig økt sykefravær. Utviklingsarbeid kan bli hemmet. Kan risikere sammenslåtte klasser pga. manglende lærer. Lærerkompetansen skjermes for reduksjoner. Flere nye elevsaker med sannsynlige store behov under utredning.

221/223 – Hamnvik/Ånstad barnehage

Netto reduksjon i rammen er 174.000 kr – 0,6 årsverk fra 01.03.2018. Vil medføre større arbeidsmengde og mindre personale å fordele den på som kan gå utover sikkerhet og trivsel for barna. Åpningstiden er utvidet og det skal være forsvarlig drift gjennom hele dagen med nok voksne fordelt på det antall barn i åpningstida.

291 – Voksenopplæring

Reduksjon av utgifter større enn inntekter, forventet positiv endring i rammen på 514.000 kr.

292 Bofellesskapet

Netto positiv endring i rammen med nytt inntektssystem forventes å bli kr 945.000.

HSO

511 – Ibestad sykehjem

Redusere antall sykehjemsplasser fra 28 til 26 pasienter. Mindre pleiefaktor pr ansatt som fører til reduksjon i stillingsprosent. Reduksjon av en 100 % stilling som helsefagarbeider. Iverksettes fra april 2018. Helårseffekt 580.000 kr – effekt 2018 390.000 kr.

Strøm redusert med 320 000kr, budsjettert for høyt i 2017.
Ingen bruk av vikarbyrå medfører redusert utgift 380.000 kr.

514 Ibestad sykehjem kjøkken

Nedleggelse av kjøkken fra april 2018.
Lager kun tørrmat til beboere ved sykehjem, bestiller varmmat og kaker.
Reduksjon med 100 % stilling som assistent.
Helårseffekt ca 510 000 kr, besparelse for 2018 382 500 kr

Ansvar 533 Forebyggende rusmiddelarbeid

Reduserer utgifter med 126 000 kr.
Legger postene forebygging rus og psykiatri inn i fellesramme til HSO
Ingen forebygging av rus og psykiatri
Igangsetting januar 2018

Ingen tildeling av ledsager (sykehjem/hjemmetjenesten og miljøarbeidertjenesten)

Ingen pasienter/brukere får ledsager til tjenester utenfor HSO.
Redusere utgifter ca 100.000 kr.

Mange pasienter/brukere må avbestille timer til tjenester utenfor HSO. Pasient må dekke utgiftene selv.
Igangsetting januar 2018

Utvikling/nye prosjekter

Ved å redusere budsjett så drastisk vil det ikke være muligheter til og drifte utviklende og starte med nye prosjekter. Noen planlagte prosjekter som Dagaktivitetens senter for hjemmeboende demente og velferdsteknologi vil ikke bli startet på forutsatt.

PNU

602 – Oppmåling

Inntekt er redusert med i underkant av 250.000 kr. Dette på bakgrunn av tidligere års regnskap der det har vist seg at antatt inntekt har vært urealistisk høy.

630 Brann

Utgifter til serviceavtaler er redusert med 110.000 kroner.

661 - Gatelys

For å få et reelt budsjett økes utgifter til gatelys med 145.000 kroner.

Målstyring

Målstyringssystemet inneholder Resultatmål der vi setter mål som enten sier noe om kvalitet eller kvantitet på en tjeneste. Arbeidsmål er en klar definert arbeidsoppgave som tas ut når målet er nådd. Det har vært viktig å sette mål som er både krevende, akseptert og så konkrete at de kan måles.

Da det er nødvendig å ha med hvor vi står før vi kan sette nye mål, er det under hvert resultatmål tatt med måloppnåelse for 2016 eventuelt 2017.

Rådmannen tar sikte på å gjennomføre brukerundersøkelser og medarbeiderundersøkelser annet hvert år. Måloppnåelse skal måles i årsrapporten.

Netto/brutto driftsresultat

Netto/brutto resultat har utviklet seg slik de siste år og i budsjett 2017:

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Oppr. bud 2017	Budsjett 2018
Driftsinntekter	-162 171	-168 338	-156 994	-157 457
Driftsutgifter	165 192	164 856	154 261	148 692
Brutto driftsresultat	3 021	-3 482	-2 733	-8 765
Eksterne finansinntekter	-1 088	-760	-2 380	-2 580
Eksterne finansutgifter	4 811	3 668	9 195	10 313
Avskrivninger	-4 514	-4 840	-4 514	-4 514
Netto driftsresultat	2 230	-5 414	-432	-5 546
Netto driftsresultat i %	-1,4	3,2	0,3	3,5

Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har uttalt at prosenttallet bør være minst 1,7. Budsjettets driftsresultat er høyt noe som hovedsakelig skyldes at driftsutgiftene er kraftig redusert fra 2017. Da det ikke er med avskrivninger i budsjettet er avskrivning i beregninga samme beløp som for opprinnelig budsjett 2017.

Befolkningsutvikling

I 2016 gikk folketallet ned med 9 personer. I 1. halvår 2017 økte folketallet med 7 til 1.401. I alle år siden 2009 det dødd flere personer enn fødte. Selv om innflytting og utflytting varierer noe mellom år fortsetter tendens i 2017 med flere som flytter til kommunen enn ut av kommunen. Dette er positivt for kommunen. Folketallsutviklinga de siste 4 år er ikke gunstig da den viser at andelen barn under 16 år blir mindre, andelen 16 – 66 år blir litt mindre, andelen 67-79 år øker betydelig og andelen over 80 år går litt ned.

SSB sin befolkningsframskriving - normalprognose MMMM - gjenspeiler den historiske utvikling og prognosen tilsier at folketallet går ned til 1.328 i 2021.

Andre analyser

Kommunebarometeret

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder. Første rangering ble publisert i 2010. Årets barometer er det åttende i rekken, og inkluderer 141 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier. Ibestad havner på 333. plass (framgang 42 plasser fra forrige måling) av landets 426 kommuner og er slik vurdert slik sektorvis:

Grunnskole	323. plass
Pleie og omsorg	254. «
Barnevern	96. «
Barnehage	305. «
Helse	144. «
Sosial	9. «
Kultur	70. «
Økonomi	336. «
Kostnadsnivå	114. «
Miljø og ressurser	334. «
Saksbehandling (PNU)	2. «
Vann, avløp og renovasjon	302. «

Kommunebarometeret har vurdert Ibestad vurdert på følgende måte:

Ibestad havner på en 333. plass i Kommunebarometeret 2017 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Målt mot resten av Kommune-Norge er nøkkeltallene samlet sett midt på treet. Ibestad er helt i toppsjiktet innen saksbehandling og sosialtjeneste. Kommunen er også inne på Topp 100-lista hva gjelder kultur og barnevern. Kommunen har sine svakeste plasseringer innen økonomi (336. plass), miljø og ressurser (334. plass) og grunnskole (323. plass). Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Ibestad på en 226. plass. Nøkkeltallene er langt svakere enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Grunnskolen:

Avgangskarakterene på 10. trinn i Ibestad har vært en del under middels de siste årene, målt mot resten av Skole-Norge. Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er litt høyere enn i normalkommunen. Det er godt dokumentert at arbeidet for å motvirke frafall i videregående, må starte i grunnskolen. Frafallet økte en del fra 2010- til 2011-kullet (som ble talt opp i fjor). Ny statistikk indikerer at skolene i kommunen bidrar lite til elevenes resultater. Dette bør kommunen undersøke nærmere.

Pleie og omsorg:

Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen en middels andel plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Ibestad er 38 prosent av plassene ment for demente. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden. Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det bare 85 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Andelen er ganske høy. De beste ligger på 96 prosent. Forutsatt at

kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Ibestad er det hele 81 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert. Snittet er 75 prosent.

Barnevern:

Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 86 prosent. Sett de fire siste årene under ett, er statistikken middels. Ved nyttår hadde Ibestad relativt mange omplasseringer av barn. Er det riktig tiltak, eller blir det bare slik?

Barnehage:

Ifølge statistikken har alle barn med rett på plass, også barnehageplass. Det er bra, og slik situasjonen burde være i de aller fleste kommuner. Bemanningen i barnehagene i Ibestad er litt over middels. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 11363 timer per årsverk. 20 prosent av andre ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Statistikken er svak, hva gjør kommunen for å rekruttere fagfolk? Landsgjennomsnittet er 36 prosent. Alle barn med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er meget bra. Snittet for landet er 76 prosent. Ulike talletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde.

Sosialtjeneste:

Unge mottakere går litt kortere tid på sosialhjelp i Ibestad enn i normalkommunen. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. For de over 25 år er stønadstiden kort. En høy andel av dem som mottar sosialhjelp, søker ikke jobb (36 prosent). Er det en situasjon kommunen kan bidra til å forbedre?

Kultur:

Biblioteket har litt lavere besøk enn normalen, ifølge statistikken. Av de voksne i kommunen er det ganske få (6 prosent) som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Det er lite. Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Ibestad er sysselsettingen veldig lav målt mot folketallet.

Økonomi:

Resultatet ble veldig mye bedre i fjor. Var det bare skatteinntektene som bidro, eller viser dette også en reelt bedre driftsmargin i kommunen? Resultatet ble veldig mye bedre i fjor. Var det bare skatteinntektene som bidro, eller viser dette også en reelt bedre driftsmargin i kommunen? Målt over de siste fire årene har driften så vidt gått i pluss. Egentlig bør marginen vært litt bedre enn dette. Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond, men det bør definitivt bli vesentlig større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være? Netto renteeksponert gjeld er mer enn dobbelt så høy som landsgjennomsnittet (37 prosent), målt mot brutto driftsinntekter. Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Ibestad er lave. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene litt under det som er normalnivået. Barnehagekostnadene er litt under det som er normalnivået.

Budsjettbalanse - oppsummering

Det er et krav i kommuneloven om at kommunestyret skal vedta et budsjett og en økonomiplan i balanse (kommunelovens kap 8). I tråd med dette må rådmannen legge fram et budsjettforslag i balanse.

Det er lagt inn kompensasjon for lønn, men ikke for ordinær prisstigning. Erfaringsmessig vil det alltid komme endringer som vil medføre økte utgifter som det ikke har vært mulig å ta høyde for i budsjettforslaget. Rådmannen foreslår å betale avdrag etter forskriftens krav til minsteavdrag.

Rådmannen vil kontinuerlig arbeide med kostnadsreducerende tiltak.

Kommunestyret vil gjennom budsjettbehandlingen ta stilling til rådmannens forslag. Dersom tiltakene ikke vedtas, må kommunestyret finne annen dekning for at budsjettet skal være i balanse.

4 Driftsbudsjettet i økonomiplanperioden 2019-2021

Rådmannen legger også fram en økonomiplan der endringer fra 2018 er tatt med. Endringer vil framgå av tabell 1B. Det er ikke rom for økte utgifter i økonomiplanperioden.

En utfordring for kommunene i økonomiplanarbeidet er at Regjeringa ikke har noen langtidsplan for overføring til kommunesektoren. Kommunene opplever stadige endringer i sine rammebetingelser og kommende planperiode blir ikke noe unntak.

Prognoser - økonomiske

De endringer som vil komme i planperioden, medfører at de prognoser som er lagt til grunn i økonomiplanen er svært usikre, og de blir mer usikker lenger ut i perioden. Rådmannens forslag er basert på KS sin regnemodell med følgende forutsetninger og prognoser for skatt og rammeoverføring:

Befolkningsendring

Det er tatt utgangspunkt i en befolkningsøkning på 0,75 % pr år på landsbasis. Utviklingen for Ibestad er vanskeligere å anslå. Folketallet har gått svakt ned de siste år. Rådmannen tar utgangspunkt i samme folketall som pr 01.07.2017 som var 1.401 innbyggere og har lagt inn uforandret folketall i planperioden. En slik utvikling vil bryte med utviklinga de siste år. Med denne forutsetning taper Ibestad likevel andel av rammeoverføringen.

Skatt/rammeoverføring

Rådmannen baserer seg på en reell økning i inntekten til primærkommunene på 1 mrd. kroner pr år i perioden. Skjønnsmidlene er blitt trappet ned de siste år og det er grunn til å tro at nedtrappingen fortsetter. Med det system fylkesmannen fordeler skjønnsmidlene vil Ibestad kommune få enda mindre skjønnsmidler i årene framover. Skjønnsmidlene er trappet ned med 100.000 kr pr år i planperioden.

Det er lagt en inntektsgaranti i inntektssystemet som medfører at inntektsreduksjon blir fordelt over en lengre periode. For Ibestad kommune ligger det inne en nedgang på ytterligere vel 500.000 kr i 2019 og vel 200.000 kr fra 2020.

Netto driftsresultat går gradvis nedover i økonomiplanperioden fra 3,5 % i 2018 til 3,1 % i 2019 – 2,8 % i 2020 og 2,9 % i 2020.

Utbytte Hålogaland Kraft/Hålogaland Ressursselskap

Utbytte avhenger av resultat og generalforsamlingens vedtak. Dette er dermed en inntekt som det alltid vil være usikkert å budsjettere med, da utbytte blir klart lenge etter at årets budsjett er vedtatt. Rådmannen har budsjettert med uendret utbytte i planperioden.

Eiendomsskatt

Rådmannen foreslår ingen endring av eiendomsskatten i økonomiplanperioden. Det vil medføre en nedgang i eiendomsskatten som følge av regjeringas forslag til endringer.

Flyktninger

Rådmannen har budsjettert med bosetting av enslige mindreårige omtrent på samme nivå som for 2017. Som følge av at færre flyktninger bosettes i Norge kan denne forutsetning være usikker.

Renter/avdrag

Som følge av bygging av ny skole, sykehjem og andre investeringer, vil rente og avdrag øke kraftig fra 2017. Beregning av framtidige renter og avdrag vil ha to usikkerhetsmomenter. Det er renteutviklingen og beregning av minstefradrag. Rådmannen har bundet deler av renteportefølgen og har lagt inn en snittrente på

2 % i økonomiplanperioden. Ibestad kommune betaler minsteavdrag som må beregnes hvert år. Renter og avdrag er budsjettert ut fra dette. Med det foreslåtte investeringsbudsjett vil renter og avdrag utvikle seg slik i planperioden:

År	Renter	Avdrag	Tilsammen
2017	3.616.000	5.579.000	9.195.000
2018	3.817.000	6.500.000	10.317.000
2019	3.990.000	6.869.000	10.859.000
2020	4.108.000	7.315.000	11.423.000
2021	5.452.000	7.838.000	13.290.000

I byggeperioden belastes renter byggeregnskapet for de største prosjektene. Fra 2020 er kapitalkostnader for investering i barnehage belastet driften og sykehjemmet fra 2021.

Investeringsbudsjettet vil medføre at gjelden øker fra 189 mill. kroner ved inngangen til 2018 til 266 mill. kroner ved utgangen av 2021.

Tiltak for balanse i økonomiplanen

Økonomiplanen skal være i balanse og derfor må rådmannen foreslå tiltak for å oppnå balanse. Som følge av store investeringer vil utfordringene med å få balanse i økonomien øke utover i økonomiplanperioden.

Basert på de forutsetninger som er beskrevet ovenfor og med KS sin prognosemodell for inntektssystemet, viser økonomiplanen at budsjett 2019 er i balanse med en avsetning til disposisjonsfond på 482.000 kroner. Avsetningen må sees i lys av de forutsetninger som er lagt til grunn. I 2020 er det en underdekning på knapt 800.000 kr og i 2021 underdekninga 2,8 mill. kroner. Den økte underdekning fra 2021 kommer hovedsakelig som følge av kapitalkostnader til nytt sykehjem.

Budsjettbalansen i økonomiplanen er særdeles usikker da det ikke er lagt inn midler til hverken prisstigning eller uforutsette utgifter. Det betyr en ny runde med kutt for å få budsjettet i balanse. Det er begrenset hvilke strukturelle endringer som kan gjennomføres, for å få en bedring i økonomien uten at tjenestetilbudet blir betydelig redusert.

Omsorgstjenesten gjennomgås i prosjektet Framtidig omsorg for både å bedre og å effektiviseres tjenesten. Med den framdrift som er skissert vil et eventuelt nytt sykehjem stå ferdig i løpet av 2019 med kapitalkostnader fra 2020. Det er tatt med en bygningsmessig driftsbesparelse på 0,7 mill. kroner som er lagt inn i økonomiplanen. Av de større tjenester står vi da igjen med barnehage, som skal gjennomgås i 2018. Der er det mulig å oppnå økonomisk besparelse ved å samle alle barn i en barnehagebygning.

Ubalansen kan delvis dekkes ved å skrinlegge bygging av nytt sykehjem og ved å redusere andre investeringer. De planlagte omsorgsboliger forutsettes å bli omtrent selvfinansierende gjennom tilskudd og husleie.

Det vil være en grense for hvor store personellreduksjoner som kan gjennomføres. Dersom underdekninga kun skal dekkes av bemanningsreduksjoner vil dette bety ca 3 årsverk i 2020 og ytterligere ca 4 årsverk i 2021. Det er lite realistisk å forutsette at den økonomiske ubalanse bare kan dekkes gjennom redusert drift som i hovedsak må skje ved bemanningsreduksjoner.

Oppsummering

Både prognosen for demografiutviklingen – at det blir flere eldre pr yrkesaktiv – og de økonomiske utfordringer, er særdeles bekymringsfullt for kommunens evne til å bestå som egen kommune.

Rådmannen budsjetterer økonomiplanen i faste 2018-kroner. Det betyr at det for eksempel ikke er lagt inn endring i skatt og rammeoverføring for å kompensere pris- og lønnsvekst. Endringer av eksisterende tiltak er imidlertid med, jfr. tabell 1B. Det samme er konsekvenser av befolkningsendring.

Det er ingen reserver i økonomiplanen.

Videre er det ikke lagt inn nye tiltak, noe som etter rådmannens mening vil være urealistisk da det erfaringsmessig kommer økte kostnader til drift uavhengig av volum. Det betyr at økonomibalansen i realiteten er svakere enn det som framgår av økonomiplanen.

Dersom vi får befolkningsnedgang, vil utfordringene bli større enn det som er beregnet i økonomiplan.

Rådmannen har beskrevet dette i utredning om 0-alternativet – En videreføring av dagens kommunestruktur der rådmannen i sin vurdering blant annet skrev:

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunen bør ha mulighet for en hensiktsmessig organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

For at Ibestad kommune skal ha makt og myndighet må kommunen være økonomisk i stand til å bedrive en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunen må også være i stand til å kunne levere gode og likeverdige tjenester til kommunens innbyggere.

Når rådmannen ser på de økonomiske realitetene til Ibestad kommune, så er han i sterk tvil om dette er mulig. Etter at vedtatte investeringer er gjennomført vil Ibestad kommune sin handlefrihet være svært begrenset. I tillegg vil tjenesteproduksjonen måtte reduseres i henhold til tilgjengelige ressurser.

Et lokaldemokrati med stor vilje, men med liten eller ingen gjennomføringsevne, kan virke mot sin hensikt og intensjon.

Ibestad kommune er ikke i en situasjon der vi kan påta oss flere oppgaver. Flere oppgaver krever flere ressurser, både menneskelige og økonomiske.

5 Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet i tall framgår av Kap 11 Budsjettskjema 2 – side 37.

Investeringsprosjekter følger ikke kalenderåret på samme måte som driftsregnskapet. Det vil derfor bli forskyvinger mellom budsjettår som ikke har noe effekt på regnskapet.

Rådmannen må ta utgangspunkt i eksisterende investeringsbudsjett og forslag til budsjettregulering nr 4/17. Det kan bety at det likevel må foretas en budsjettregulering tidlig i 2018 på grunn av at framdrift for enkelte prosjekter ikke er blitt som forutsatt. Da investeringsprosjektene nesten bare finansieres med lån, er det ikke noe problem med en utsettelse da finansieringa kan overføres til nytt år.

IKT – ny programvare

Kommunens mange IKT-programmer må skiftes ut enten vi vil det eller ikke da leverandørene utvikler nye versjoner og stopper drift og vedlikehold av de gamle. For 2018 vil det være aktuelt med å anskaffe/oppgradere programvare for velferdsteknologi og digitalisering.

Det vil være nødvendig med en årlig bevilgning på minst 300.000 kroner pr år for gradvis å skifte ut datautstyr og dataprogram, men for 2018 foreslås 500.000 kr for å følge opp de anskaffelser som er nevnt i første avsnitt.

Bredbånd – fase 2

Kommunen har valgt å bygge ut bredbånd i egen regi. Fase 1 vil bli ferdig i 2016/2017, jfr. k.sak nr 33/16. Som følge av et mulig krav fra HLK er kostnadene for fase 1 usikre. Kommunestyret vedtok i samme møte å gå videre med fase 2 til Sørrollnes inkl. Enkeltstein til en kostnad av 2 mill. kr. Arbeidet forventes å bli utført i 2018.

Rivning av gamle skolebygg

Det ble i 2017 bevilget 3 mill. kroner til rivning av barneskolen og tidligere realskole. Det er utført miljøanalyse for byggene og anbud på rivning. Rivning vil bli utført i 2018 og ser ut til å bli litt billigere enn forutsatt. Ubrukt bevilgning fra 2017 overføres til 2018 i første budsjettregulering 2018.

Utredning/flytting av rådhus

Norconsult har utredet flytting av rådhus til lokaler etter ungdomsskolen. Det foreløpige kostnadsoverslag er på 12 mill. kroner.

Rådmannen vil fremme en egen prinsippsak til kommunestyret om flytting av rådhuset. For å få prosjektet med i budsjettet foreslår rådmannen en bevilgning på 6 mill. kr i 2018 og 2019.

Ibestad skole – reetablering av ballbinge

På grunn av at barneskolen ikke er revet ble reetablering av ballbingen tatt ut av kontrakten med entreprenør. Ny ballbinge er tenkt reetablert på tomte etter barneskolen. Det er også inkludert lys slik at ballbingen kan benyttes når det er mørkt.

Planlegging av/ombygging av barnehager

Saken ble behandlet i kommunestyret 16. februar 2016 der det ble lagt føringer for utredninga. Utredninga er startet og vil bli fullført i 2018. Bevilgninga på 0,5 mill. kr i 2016 overføres derfor til 2017. Rådmannen foreslår en bevilgning på 10 mill. kroner i 2018 til eventuelle bygningsmessige tiltak for å følge opp utredninga. Beløpet er kun en illustrasjon på at uansett løsning så vil det koste dersom det skal foretas bygningsmessige endringer.

Ibestad sykehjem og omsorgsboliger

Kommunestyret har vedtatt å starte prosjektering nytt sykehjem og omsorgsboliger. Det er politisk vedtatt å bygge et lavenergibygg (passivstandard) og gjennomføre bygging som totalentreprise. Det er engasjert arkitekt for prosjektering. Målet er å sende søknad om tilskudd til Husbanken innen utgangen av 2017.

Vedtatt byggekostnader er 123,2 mill. kr + økte kostnader ca 5 mill. kroner for å bygge passivbygg. De økte kostnader er forutsatt å bli dekket av reduserte driftskostnader og lavere rente.

Dersom prosjektering og tilskudsbehandling i Husbanken går som forutsatt kan anbud gå ut i 1. kvartal noe som kan bety byggestart etter ferien neste år. Framdriftsplanen er usikker men rådmannen foreslår å fordele byggekostnadene på 2018 og 2019. Det kan bli justeringer mellom årene.

Kommunale veier - rehabilitering

Det er i økonomiplanen vedtatt å disponere 1,5 mill. hvert år i økonomiplanperioden. Formannskapet prioriterer bevilgningen.

Kommunale bygg - rehabilitering

Rådmannen foreslår en bevilgning på 1 mill. kroner hvert år i tråd med økonomiplanen. Formannskapet prioriterer bevilgningen.

Opparbeidelse næringsareal

Rådmannen viser til behandling i kommunestyret sak 24/17 der kommunestyret vedtok å ferdigstille grunninvesteringen kostnadsberegnet til 2 mill. kroner. Vedtaket forutsetter et tilskudd på 50 %. Rådmannen tar med bevilgningen på 2 mill. kroner i 2018, men prosjektet vil ikke starte før tilskuddet er innvilget.

Stedsutvikling Hamnvik

I økonomiplanen er det bevilget 0,5 mill. kroner hvert år i perioden 2015 til 2018. Rådmannen foreslår å videreføre bevilgning til dette prosjektet. Fase 1 som omfatter området nærmest fylkesvegen og panoramaskilt ved Gammelbanken, blir ferdig i 2018. Det er planer for videre arbeid i den vestre delen av området – fase 2. Her er det planlagt en liten scene, skøytebane, ballbinge, rehabilitering av andedammen og sykkel og skatebane. I tillegg vil gråmuren mot nord graffitimales. Troms fylkeskommune har bevilget 400.000 kroner til prosjektet og rådmannen vil søke om tilskudd for det videre arbeid – enten nærmiljømidler eller spillemidler. Rådmannen foreslår å bevilge 0,5 mill. kroner i 2018 og 2019. Tilskudd vil kunne øke rammen.

Oppgradering gatelys

Dagens gatelys i sentrum av Hamnvik er fra 1997 og er «utgått på dato». Vi har vært mye plaget da de blant annet lekker inn vann og dermed blir det overslag. I tillegg kan ikke klokkene løsnes da alle skruer er eiret fast, droslene er utdatert og reservedeler både for dette og alt annet finns ikke lenger. Dette må i så fall lages med den priskonsekvens det gir. I dag er det 4 lys som ikke virker og det er ikke sikkert at vi kan reparere disse mere. Vi har en foreløpig pris på nye lysmaster (LED-lys) til ca 35.000 ferdig montert (type belysning her er den samme som på fortauet, men ikke samme type master). Det er nødvendig å bytte ut 14 lysmaster til en pris av 500.000 kroner.

Egenkapitalinnskudd KLP

I forbindelse med overgang til KLP som pensjonsleverandør må kommunen betale et egenkapitalinnskudd på 3,5 mill. kroner fordelt over 5 år – siste år 2018. Egenkapitaltilskuddet skal regnskapsføres i investeringsregnskapet, men kan ikke lånefinansieres og må finansieres av driftsmidler.

Avløpsanlegg

Etter filming og utspyling i år ser vi at ledningsnett og kummer er i svært dårlig forfatning. Det er ledningsbrudd flere steder og ledningene tar dermed inn løsmasser fra omgivelsene som igjen fører til setninger i grunnen. Avløpsnett er fra midt på 1950-tallet og er heller ikke dimensjonert for dagens bruk.

Hele sentrum av Hamnvik inkl. Skaret og Nøysomheten går inn på dette ledningsnettet og derfor tvingende nødvendig å rehabilitere dette. Oppgradering/utskifting er ikke kostnadsberegnet. Rådmannen forslår en rammebevilgning på 2 mill. kroner i 2018. Kostnadene kan bli høyere.

6 Priser på gebyrer og tjenester

Rådmannen foreslår følgende endringer i priser på avgifter og tjenester:

Musikk- og kulturskole

Individuell undervisning pr semester økes med 50 kr til 1050 kr

Gruppeundervisning pr semester økes med 50 kr til 750 kr

Avgift pr korpsmedlem pr semester økes med 50 kr til 750 kr.

Rockeverkstedet pr semester økes med 50 kr til 750 kr.

Skolefritidsordninga (SFO)

(satser pr måned)

Hel plass inntil 19 timer pr. uke økes med 100 til kr. 2100.

Halv plass inntil 9 timer pr. uke økes med 100 til kr. kr. 1100.

Timepris for ekstra oppholdstid økes med 25 kr til 150 kr.

Barnehagesatser

(satser pr måned)

45 t (full plass) økes med 100 kr til 2830 kr

36 t (9 t x 4 dg) økes med 55 kr til 2245 kr

30 t (6 t x 5 dg) økes med 50 kr til 2.050 kr

27 t (9 t x 3 dg) økes med 45 kr til 1.845 kr

24 t (6 t x 4 dg) økes med 35 kr til 1.535 kr

18 t (6 t x 3 dg) økes med 30 kr til 1.380 kr

Kost øker med 25 kr til 325 kr pr barn

Søskenmoderasjon 40 %

Kjøp av enkelttimer økes med 25 kr til 125 kr pr time.

Trygghetsalarmer

Prisen øker som følge av at det skal installeres nye digitale alarmer fra 2017.

Abonnementsavgift øker med 30 % til 455 kroner pr. måned.

Salg av middag

Halv porsjon økes med 30 % til 98 kroner.

Hel porsjon økes med 30 % til 130 kroner.

Hjelpeordninger for hjemmene

Inntekt under 2 G – timepris lik statens minstesats

« 2 – 3 G - timeprisen økes med 30 % til 143 kr

« 3 – 4 G - timeprisen økes med 30 % til 204 kr

« 4 – 5 G - timeprisen økes med 30 % til 243 kr

« over 5 G - timeprisen økes med 30 % til 267 kr

Husleie/andre leieforhold som ikke reguleres særskilt

Økes med 3 %.

Renovasjonsgebyr

Fram til 2016 hadde ikke renovasjonsgebyret blitt justert på 5 år. For 2016 ble renovasjonsgebyret unntatt renovasjon fritidsboliger øket med 10 %. I 2017 ble renovasjonsgebyret økt i med 5 % for alle brukere.

Regnskapet for 2016 viste utgifter på 2,8 mill. kroner og inntekter på 2,6 mill. kroner – et underskudd på 0,2 mill kr. I 2015 var underskuddet på 0,26 mill. kroner. Renovasjon har ved inngangen til 2017 et akkumulert

underskudd på 498.000 kroner. Årsaken er todelt; gebyrene har økte lite i flere år, mens HRS har øket sine satser til kommunene. I tillegg ser vi at driften av miljøstasjonen bidrar til økte utgifter. Det ser ut som at etablering av miljøstasjonen har medført langt mere levering av avfall enn tidligere, noe som må betraktes som positivt. I henhold til Forurensningsloven § 34, 1. ledd skal kostnadene med renovasjon fullt ut dekkes gjennom gebyrene. Det er ikke tillatt å dekke renovasjonsgebyrene over det ordinære driftsbudsjettet over tid. Et mindre underskudd må dekkes inn et senere år. Kommunestyret må vedta et gebyr som gir et overskudd, slik at underskuddet dekkes inn. Deretter må gebyrene justeres årlig i takt med endringene av utgiftene. Et underskudd i renovasjonsordningen kan i verste fall føre kommunen på ROBEK-lista.

Renovasjonsgebyret for husholdningsavfall økes med 10 % og gebyr for «Renovasjon fritidsbolig hytte» økes med 10 %. Dette medfører en økning i samlet gebyr på ca 250.000 kroner eks mva. Med forbehold om andre faktorer ikke endres vesentlig vil økning være nok til å oppnå balanse i renovasjonsordningen for 2018.

Avløp

Det er ikke samme krav til selvkost for vann og avløps som for renovasjon, men kommunen bør over år ha et gebyr som ikke medfører underskudd.

I 2016 og 2017 har det vært filming og kartlegging av avløpsnett på Rolla og Andørja. Pr. d.d. mangler kun filming av det kommunale anlegget på Bolla og Sørrollnes. Det tas sikte på å få gjennomført filming på Bolla i høst, mens Sørrollnes ikke vil bli tatt i denne omgang siden det nylig er bygd. Det vi ser på Rolla er at nettet må utbedres på enkelte områder. Nettet på Andørja ser bra ut. Gjennomgang av avløpsnett skal resultere i en hovedplan avløp som planlegges ferdigstilt i 2018. På avløp er det akkumulert et fond på ca 1 mill. kroner som skal dekke framtidige underskudd.

Det vil bli et underskudd i 2017 og det forventes økte utgifter til oppgradering av ledningsnett i årene framover. Rådmannen foreslår å øke avløpsavgiften med 3 %.

Vann

Regnskapet for 2016 viste et overskudd på 40.000 kroner, mens fondet viser en underdekning på 56.000 kroner.

Det er nå bygd nytt renseanlegg i Straumen etter pålegg fra Mattilsynet. Kapitalkostnadene vil påløpe fra 2018. For å dekke de økte kostnader ble gebyret økt med 20 % i 2017. Med økninga i 2017 vil det være omtrent balanse mellom utgifter og inntekter fra 2018. Derfor vil det kun være behov for en avgiftsøkning for å dekke ordinær pris- og lønnsøkning.

Rådmannen foreslår å øke vannavgiften med 3 %.

Feietjeneste

Feieavgiften økes ikke i 2018.

Slamavgift

Slamavgiften økes ikke i 2018.

Øvrige gebyrer (PNU)

Alle gebyrer i gebyrregulativets kapitler økes med 3 %.

Rådmannen begrunner disse endringene med prisstigningen fra programvareleverandørene. Prisstigningen kommer årlig fra leverandørene, men har ikke medført noen vesentlig økning av gebyrene i de siste årene med unntak av 2017. En tallfesting av økonomisk konsekvens er vanskelig da vi på forhånd ikke vet antallet søknader som kommer inn.

7 Kommentarer fra seksjonene

7.1 Stab/rådmann

Resultatmål for hele kommunen

- ✓ Sykefravær for hele kommunen på 7,1 % eller bedre
  - 2015: 8,1 %
  - 2016: 9,1 %
- ✓ Netto positivt driftsresultat
  - 2015: Negativt driftsresultat 1,4 %
  - 2016: Positivt driftsresultat 3,2 %

Resultatmål for Stab

- ✓ Økonomisk resultat i henhold til budsjettet eller bedre (skjema A og B)
  - 2015: Merforbruk 5,8 % av driftsutgifter
  - 2016: Mindreforbruk 5,7 % av driftsutgifter
- ✓ Sykefravær på 4,2 % eller bedre
  - 2015: 5,2 %
  - 2016: 7,3 %
- ✓ Ingen klagesaker blir omgjort av overordnet myndighet (fylkesmannen)
  - 2015: 0
  - 2016: 0
- ✓ Nettside/servicetorg - minst 70 poeng eller mer på Forbrukerrådets kommunetest
  - 2016: 72,1 poeng (best i Troms)
  - 2017: Ingen testing

Tiltaks mål (prioriterte med uthevet skrift)

- **Årlige planer/utredninger**
  - Budsjett/økonomiplan
  - Regnskap/årsrapport
  - Økonomimelding
  - Budsjettkontroll
- **Lederutvikling**
- **Ferdigstilling av bredbåndutbygging fase 2**
- **Oppstart kommuneplanens samfunnsdel**
- **En brukerundersøkelse gjennomføres i 2018**
- **10-faktorundersøkelse**
- Personalreglement
- Arbeidsreglement (2009).
- Telefonreglement (internt).

- Personalpolitisk plan (2013)
- Arbeidsgiverstrategi (2016)
- Arkivplan (2016)
- Delta i Byr2 prosjektet

Status

- Fokus på å få bedre effekt av nytt saksbehandlingssystem (Public 360 og Bridge)
- Gjennomgang og opprydding i alle arkiv fortsetter

Driftsmessige endringer i 2018

- Framgår under kap 3

Utfordringer i planperioden

- Utvikle kommunen som en effektiv tjenesteleverandør
- Næringsutvikling
- Tilpasse aktivitet og forventning til de økonomiske rammer
- Effektivisering gjennom IKT-anskaffelser - Økt fokus på digitalisering.

7.2 Oppvekst

Verdier og langsiktige mål for utvikling av tjenester i oppvekst:

Oppvekst i Ibestad kommune skal bidra til å styrke barn, unges og familiens muligheter til å skape en god og positiv oppvekst med tidlige, tverrfaglige og forebyggende tiltak.

Alle tjenester skal prioriteres tidlig innsats i all tjenesteyting. Tidlig innsats skal defineres konkret for hver tjeneste. Det skal være nulltoleranse for krenkende atferd i oppvekst.

Ingen tiltak i oppvekst der barn og unge er berørt skal settes inn uten at de er hørt. De som berøres skal høres. Oppvekst skal øke grad av medvirkning for barn og unge i planprosesser og i daglig praksis.

Målestokk: «Ingenting om dem uten dem».

Resultatmål

Felles for seksjonen

- ✓ Økonomisk resultat i henhold til budsjettet eller bedre (skjema A og B)
  - 2015: Mindreforbruk 3,9 % av driftsutgifter
  - 2016: Mindreforbruk 4,6 % av driftsutgifter
- ✓ Sykefravær på 6,1 % eller bedre
  - 2015: 7,1 %
  - 2016: 8,5 %
- ✓ Ingen klagesaker blir omgjort av overordnet myndighet (fylkesmannen)
  - 2015: 0 saker
  - 2016: 0 saker

Grunnskole

- ✓ Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt under 25 %
  - 2015: 34,2 %
  - 2016: 25,2 %
- ✓ Prosentandel lærere med pedagogisk utdanning skal være minst 95 %
  - 2015: 87 %
  - 2016: 80 %
- ✓ Gjennomsnitt de siste 4 år bedre enn gjennomsnitt for landet på alle nasjonale prøver
  - 2015: Målet nådd for ungdomstrinnet, men ikke for barnetrinnet
  - 2016: Målet nådd for ungdomstrinnet, men ikke for barnetrinnet

Barnehage

- ✓ Prosentandel assistenter med fagbrev skal være minst 80 %
  - 2015: 46 %
  - 2016: 57 %
- ✓ Prosentandel styrer og pedagogiske ledere med godkjent pedagogisk utdanning skal være 100 %
  - 2015: 64 %
  - 2016: 80 %

VO

- ✓ Antall voksne deltakere i voksenopplæring skal være over 4
  - 2015: 0 deltakere
  - 2016: 4 deltakere

Kulturskolen

- ✓ Øke andel elever (brukere) av barn i grunnskolealder
  - 2015: 29,9 %
  - 2016: 30,6 %

Barnevern

- ✓ Ingen fristbrudd
  - 2015: 95 % meldinger behandlet innen frist på 7 dager, 77 % av undersøkelser gjennomført innen fristen på 3 måneder
  - 2016: 100 % av meldinger behandlet innen fristen på 7 dager. 100 % av undersøkelsene gjennomført innen fristen.
- ✓ Alle klienter med vedtak om hjelpetiltak skal ha tiltaksplan
  - 2015: 75 % med tiltaksplan
  - 2016: 75 % med tiltaksplan

Ibestad bofellesskap

- ✓ Alle bosatte skal ha gyldig tiltaksplan
  - 2015: 100 %
  - 2016: 100 %
- ✓ Alle bosatte skal gjennomføre videregående opplæring
  - 2015: 87,5 % gjennomføring
  - 2016: 90 % gjennomføring

Kultur

- ✓ Økning i bruk av kulturhuset med 10 %
  - 2015: Antall kurs/workshop/møte 90, kulturarr. 31, utleie privat arrangement 16
  - 2016: Antall kurs/workshops/møter/øving: 113, kulturarr.: 35, utleie private arrangement: 10

Tiltaksmål (prioriterte med uthevet skrift)

- **Innføre system for bedre tverrfaglig og tidlig innsats (BTI) i Ibestad kommune.**
- **Tre brukerundersøkelser gjennomføres**
- Alle barnehagelærere og lærere i skole skal delta i relevant etterutdanning i minimum en dag
- Fremtidig barnehagestruktur og fysisk tilstand i bygg skal utredes
- Ibestad skole skal gjennomføre Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse hvert år.
- Bofellesskapet skal øke bosetting av enslige mindreårige.
- Kultur skal øke samarbeidet med andre enheter i kommunen.
- Kultur skal skape et tettere samarbeid mellom bibliotek og skole, bibliotek og barnehage.
- Arbeidet med kulturminner skal økes og kultur skal fungere som koordinator.
- Skape et levende kulturhus med økt aktivitet. Kulturhuset kan fungere som en arena for integrering og inkludering av et bredt spekter av brukere.

Status

- Barnehagene: 41 barn ((29/12 Hamnvik/Ånstad), nedgang på 4 barn). 1 pedagog mangler i pedagogiske lederstillinger. Denne er under utdanning, og vil være ferdig utdannet våren 2020. Årsverk 13. Sliter med stort sykefravær.
- Ibestad skole: 56 elever på barnetrinnet (59 forrige skoleår), 37 elever på ungdomstrinnet (40 forrige skoleår). SFO 16 barn (25 forrige år). Ibestad skole deltar i nasjonale utviklingsprosjekt som vurdering for læring og realfagssatsingen. Årsverk 22,65 inkludert SFO.
- Voksenopplæringa har 7 voksne elever. Årsverk 1.
- Kultur: Kultur: Utvidet tilbud til skole på biblioteket. Samarbeid med Ibestad skole om kulturskolen, utvidelse med fire fag. To vakante stillinger. Årsverk 2,1.
- Kulturskolen: 49 elever i individuell- og gruppeundervisning. **41** barn i musikkbarnehage. Årsverk **1,24**.
- Ibestad bofellesskap har nå ansvaret for 22 barn/ungdommer. 9 av de ansatte er sertifisert i programmet ART som handler om håndtering av atferd. Årsverk 21.
- Barnevernet opplever større alvorlighetsgrad i saker som kommer inn. Undersøkelsene må gjøres mer omfattende og er krevende. Liten tilgang på tiltak. Totalt er det nærmere 50 saker. Årsverk 2.

Driftsmessige endringer i 2018

- Framgår under kap 3

Utfordringer i planperioden

- Oppvekst: Tverrfaglig samarbeid og samhandling, tidlig innsats og medvirkning.
- Barnehagen:

- Tidlig nok innsats med konkrete tiltak i barnehagene.
- IKT i barnehagen.
- Få på plass My kid.
- Vedlikehold og renovering av hus. Spesielt kjøkkenet på Ånstad.
- Relevant kompetanse til barn med spesielle behov.
- Skolen:
  - Øke andel tilpassa opplæring og redusere spesialundervisning.
  - Fortsette utviklingsarbeid med motstand og press på ressurser.
- Bofellesskapet:
  - Tilpasse driften til nye tilskuddsordninger
- Kultur:
  - Utbedring av kultursalen er tid- og kostnadskrevende.
  - Arbeidet med kulturminner er omfattende med små ressurser.
  - Arbeidet med kulturminneplan, kulturplan og kommunedelplan for idrett, idrettsanlegg, fysisk aktivitet og friluftsliv er omfattende og tidkrevende.

7.3 Helse, sosial og omsorg

Resultatmål

- ✓ Økonomisk resultat i henhold til budsjettet eller bedre (netto fra skjema A og B)
  - 2015: Merforbruk 0,3 % av driftsutgifter
  - 2016: Mindreforbruk 5,5 % av driftsutgifter
- ✓ Sykefravær på 9 % eller bedre
  - 2015: 10 %
  - 2016: 9.8 %
- ✓ Ingen klagesaker blir omgjort av overordnet myndighet (fylkesmannen)
  - 2015: 2 klagesaker omgjort
  - 2016: 1 klagesaker omgjort
- ✓ Alle utskrivningsklare pasienter fra sykehus skal tas i mot innen gitt tidsfrist
  - 2015: Alle tatt i mot innen fristen
  - 2016: Alle tatt i mot innen fristen
- ✓ Legetime ved lokalt legekontor innen 1 måneden
  - 2016: 2 måneders ventetid
  - 2017: Innen 14 dager
- ✓ Tilbud om fastlege til alle kommunens innbyggere
  - 2016: 1 fastlege ansatt fra 01.08.16
  - 2017: 3 fastleger ansatt
- ✓ Tilbud om legetilsyn til alle pasienter i sykehjemmet
  - 2016: Alle får tilbud
  - 2017: Alle får tilbud
- ✓ Tilby et ukentlig individuelt aktivitetstilbud til de som bor i miljøbolig
  - 2015: Ikke gjennomført
  - 2016: Gjennomført

Tiltaks mål (prioriterte med uthevet skrift)

- **Kompetanseplan ferdigstilles høsten 2017.**
- **Videreføre prosjektet Framtidig omsorg i Ibestad**
- **En brukerundersøkelse gjennomføres i 2017**
- **Bemanningsplan er utarbeidet ved hver enhet.**
- **Nye vaktturnuser utarbeides etter gjennomført nedbemanning i HSO i 2017.**
- HMS-plan

Status

- 28 sykehjems plasser pr. i dag. Lite overbelegg med pasienter i 2016.
- Antall omsorgsleiligheter: 30 leiligheter (9+5+6+7+2). Ingen ventelister
- Antall brukere av en samlet hjemmetjeneste: ca. 100. Vedtak iverksettes på dagen.
- Antall årsverk i en samlet HSO-tjeneste: 70 årsverk fordelt på ca. 100 arbeidstakere. Ca. 20 vikarer.
- Antall individuelle vedtak om ulike tjenestetilbud: ca. 500 enkeltvedtak
- Antall oppdragsavtaler på omsorgslønn: ca. 12 personer. Evalueres hvert halvår.
- Antall oppdragsavtaler på støttekontakt: ca. 22 personer. Evalueres hvert halvår.
- Antall vedtak på trygghetsalarm: ca. 40 brukere.
- Brukerstyrt personlig assistent: 1,25 årsverk.
- 41 år gammelt sykehjem som krever stadig økende oppgradering og vedlikehold.

- Legekontoret har ansatt tre fastlege.
- Rekrutteringsutfordringer for sykepleiere.

Driftsmessige endringer i 2018

- Framgår under kap 3

Utfordringer i planperioden

- Påkrevet økt vedlikehold av et 41 år gammelt sykehjem.
- Møte de mange utfordringer med etablering for mindreårige og nyetablering av flyktninger/familier i kommunen fra 2016-2017 (bl.a. med bolig/helsehjelp/språk/opplæring)
- Fortsatt kunne møte Helseforetakenes nye samhandlingsregler i forbindelse med samhandlingsreformen med økt press på den kommunale HSO-tjenesten, både m.t.p. kompetanse, bemanning, IT-systemer og etterspurt medisinsk utstyr.
- Ivareta internkontroll og kvalitet sikre å opprettholde tilfredsstillende standard på de ulike tjenestetilbud når viktige fagstillinger står ubesatte eller er besatt med vikarer.
- Etterkomme nye årlige lovkrav og pålegg fra overordnet myndighet.
- Kunne møte krav om ivaretagelse av stadig flere unge med diagnoser / helsesvikt som trenger ekstra ressurser (tverrsektorielle kommunale tiltak på økonomi og kompetanse)
- Beholde, verdsette og rekruttere kompetent fagpersonell og gjøre arbeidsplassen attraktiv og skape et godt omdømme og et godt arbeidsmiljø.
- Stor utfordring ligger i å rekruttere nye vikarer.
- Å holde sykefraværet nede, ivareta god arbeidsmoral og holde arbeidsgleden oppe, samt ivareta en god HMS-tjeneste for de ansatte.
- Å drifte stabilt og forutsigbart innenfor fastsatte politiske budsjettammer i HSO.
- Ivareta å utvikle avvikssystemer
- Kartlegge, anskaffe og implementere velferdsteknologi
- Opprette dagaktivitetssenter for hjemmeboende demente
- Starte og gjennomføre prosessen med sertifisering til Livsgledehjem

7.4 Plan. Næring og utvikling (PNU)

Resultatmål

- ✓ Økonomisk resultat i henhold til budsjett eller bedre (netto fra skjema A og B)
  - 2015: Merforbruk 0,3 %
  - 2016: Mindreforbruk 2,9 %
- ✓ Sykefravær på 5,3 % eller bedre
  - 2015: 10 %
  - 2016: 9,2 %
- ✓ Ingen klagesaker blir omgjort av overordnet myndighet
  - 2016: 0 saker
  - 2017: 0 saker
- ✓ Alle saker der det beregnes gebyr skal saksbehandles innen fristen slik at gebyr kan beregnes
  - 2016: Målet nådd
  - 2017: Målet nådd
- ✓ Matrikkelen skal oppdateres innen 1 uke etter at et føringspliktig vedtak
  - 2016: Målet delvis nådd
  - 2017: Målet delvis nådd
- ✓ Skriftlige søknader/henvendelser skal besvares i rett tid etter Forvaltningslovens § 11 a
  - 2016: Målet delvis nådd
  - 2017: Målet delvis nådd

Tiltaks mål (prioriterte med uthevet skrift)

- **Arealplan utmark (2016)**
- **En brukerundersøkelse gjennomføres i 2017**
- **Hovedplan for avløp**
- **Stedsutvikling Hamnvik.**
- Gårdskartlegging (2009)
- Vedlikeholdsplan kommunale bygg

Status

- 4 årsverk i administrasjonen, 6 renholdere (4,9 årsverk), 4,5 årsverk vaktmestre inkl. enhetsleder.
- 1,5 vaktmesterstilling har vært vakant i 2016 og stort sett hele 2017. Det skal ansettes en 100 % stilling på slutten av 2017.

Driftsmessige endringer i 2018

- Ved ansettelse av ny vedlikeholdsarbeider i uteseksjonen vil en god del av innleide snekkertjenester utgå.
- Øvrige driftsmessige endringer framgår under kap 3.

Utfordringer i planperioden

- Landbruksavdelingen i kommunen er pålagt å ha oversikt over Leieavtaler for jord, ajourhold av dette.
Kartlegge leiejord
Oppdatere klassifiseringen av landbruksjord.
Behandle søknader, produksjons- og beitetilskudd samt SMIL-midler.

- Vedlikehold av kommunale veger og kommunale bygg – mangler personnlemessige ressurser til å følge opp kommunestyrets bevilgninger. Det meste her løses med innleide ressurser. Dette vil endre seg når vi har fått tilsatt ny vedlikeholdsarbeider, selv om vi fortsatt må basere oss på innleide ressurser på større arbeider.
- Etablere SD-anlegg for drift av tekniske anlegg kommunale bygg
Her vil nye Ibestad skole bidra til fortgang i arbeidet, og legge noen føringer for hvilket system som blir valgt for resterende kommunale bygg.
- Ajourføring og ajourhold kommunalt bygningsarkiv

8. Planstrategi 2018-2021

Plan	Plantype	2018	2019	2020	2021	Finansiering	Merknad
Rådmann/stab							
Kommuneplan - samfunnsdel	Kommuneplan	x				Egne midler	
Økonomiplan	Økonomiplan	x	x	x	x	Egne ressurser	
Planstrategi – rullering handlingsdelen	Planstrategi	x	x	x	x	Egne ressurser	Årlig rullering
Arkivplan	Temaplan		x			Egne ressurser	
Personalpolitisk plan	Temaplan		x			Egne ressurser	
Boligpolitisk plan	Temaplan	x				Egne ressurser	
Beredskapsplan	Temaplan	x				Egne ressurser	
Oppvekst							
Oppvekststrategi for Ibestad kommune	Temaplan	x				Egne ressurser	
Kompetanseplan for oppvekst	Temaplaner	x			x	Egne ressurser	Rulleres hvert 3. år
Kulturplan	Temaplan	x				Egne ressurser	
Anleggsplan for idrett og friluftsliv	Kommunedelplan	x	x	x	x	Egne ressurser	Rulleres årlig
Kulturminneplan	Temaplan	x				Egne ressurser	
Plan for bosetting av enslige mindreårige flyktninger	Temaplan	x		x		Egne ressurser	Tverretattlig Rulleres hvert 2. år
HSO							
Smittevernplan	Temaplan	x	x	x	x	Egne ressurser	Årlig rullering
Folkehelseplan	Kommunedelplan	x				Egne ressurser	
Plan for rus og psykiatri	Temaplan	x				Egne ressurser	
Demensplan	Temaplan		x			Egne ressurser	
Plan, næring og utvikling (PNU)							
Kommuneplan – arealdelen («utmark»)	Kommunedelplan	x				Egne ressurser	

Hovedplan vann og avløp	Temaplan	x				Egne midler	
Trafikksikkerhetsplan	Kommunedelplan	x	x	x	x	Egne ressurser	Årlig rullering
Landbruksplan (jobbes med fortløpende)	Temaplan	x				Egne ressurser	

9. Budsjettskjema 1

Driftsbudsjett

Årsbudsjett 2018/økonomiplan 2019 - 2021

	Regn 16	Bud 17	Bud 18	Bud 19	Bud 20	Bud 21
Kommunens frie inntekter						
Rammetilskudd fra staten	-73 409	-76 927	-76 289	-76 021	-75 738	-75 018
Skatt på formue og inntekt	-31 656	-29 036	-31 053	-31 001	-30 948	-30 983
Sum skatt og rammetilskudd	-105 065	-105 963	-107 342	-107 022	-106 686	-106 001
Konsesjonsavgift	-17	-17	-17	-17	-17	-17
Eiendomsskatt	-1 840	-2 120	-2 480	-2 430	-2 380	-2 330
Andre generelle tilskudd/refusjoner 1)	-10 380	-9 935	-7 673	-7 593	-7 320	-7 286
SUM FRIE DISPONIBLE INNTEKTER	-117 302	-118 035	-117 512	-117 062	-116 403	-115 634
1.83 Avskrivninger						
1.83 Kalkulatoriske renter						
1.90 Renteinntekter	-329	-250	-250	-248	-250	-250
1.87 Utbytte/renteinntekt HLK/HRS	-2 089	-2 175	-2 300	-2 300	-2 300	-2 330
1.87 Renter kommunale innlån	1 635	3 616	3 817	3 990	4 108	5 452
1.87 Renter på etabl.lån/startlån (netto)	22					
1.87 Avdrag på lån	3 667	5 579	6 496	6 869	7 315	7 838
NTO FINANSUTGIFTER/-INNTEKTER	2 906	6 770	7 763	8 311	8 873	10 710
Til dekning av tidl. års merforbruk/underskudd						
Til ubundne avsetninger 2)	1 477	-	-	-	-	-
Til bundne avsetninger 3)	1 968					
Avsetning til disposisjonsfond		200	-	482		
Bruk av tidligere års overskudd	-1 407					
Bruk av ubundne avsetninger 4)	-150	-100	-100	-100	-100	-100
Bruk av bundne avsetninger 5)	-2 292	-169	-269	-269	-269	-269
AVSETNINGER NETTO	-404	-69	-369	113	-369	-369
Driftsm. til fin. av investering (egenkap KLP)	701	701	1 401	700	700	700
TIL FORDELING DRIFT	-114 099	-110 633	-108 717	-108 638	-107 899	-105 293
MERFORBRUK/MINDREFORBRUK	-5 116	-423	-	-	-	-
Rammeområde: 1B						
1. Rådmannens stab/ kultur						
Utgifter	17 614	16 877	17 122	17 322	17 032	16 902
Avsatt til lønnsoppgjør 2017		1 800	-			
Avsatt til lønnsoppgjør 2018			1 800	2 000	2 000	2 000
Inntekter	-3 917	-1 898	-1 898	-1 898	-1 898	-1 898
Netto utgift	13 697	16 779	17 024	17 424	17 134	17 004
2. Oppvekst						
Utgifter	59 053	55 720	53 511	53 342	53 181	52 311
Inntekter	-26 945	-23 153	-23 153	-23 153	-23 153	-23 153
Netto utgift	32 108	32 567	30 358	30 189	30 028	29 158
3. Helse, sosial og omsorg						
Utgifter	61 897	59 202	59 625	59 315	59 075	57 595
Inntekter	-12 383	-9 147	-9 147	-9 147	-9 147	-9 147
Netto utgift	49 514	50 055	50 478	50 168	49 928	48 448
6. Plan, næring og utvikling						
Utgifter	20 480	16 984	17 032	17 032	16 984	16 858
Inntekter	-9 209	-6 175	-6 175	-6 175	-6 175	-6 175
Netto utgift	11 271	10 809	10 857	10 857	10 809	10 683

Diverse:						
Avsk (ansvar 990)	-140					
Premiefond						
Premieavik 2013-2014	2 533					
Netto utgift	2 393	-	-	-	-	-
Rammeområder til sammen	108 983	110 210	108 717	108 638	107 899	105 293
Note 1) Andre generelle tilskudd/refusjoner						
1. Integreringstilskudd						
2. Næringsfondtilskudd						
3. Skjønnsmidler	-523	-523	-	-	-	-
4. Saman om ein betre kommune	-250					
5. Tilsk bosett enslige mindreår flyktninger	-6 416	-6 988	-6 988	-6 988	-6 988	-6 988
6. Tilskudd til asylmottak	-1 731	-1 510	-	-	-	-
7. Tilskudd voksne flyktninger	-743	-550	-286	-240	-	-
8. Kompensasjon R97	-248	-210	-190	-170	-150	-130
9. Kompensasjon sykehjem/omsorgsb.	-367	-	-140	-130	-120	-110
10. Rentekompensasjon skolebygg	-61	-118	-45	-43	-41	-39
11. Rentekompensasjon kirkebygg	-41	-36	-24	-22	-21	-19
Sum note 1) Andre generelle tilskudd	-10 380	-9 935	-7 673	-7 593	-7 320	-7 286
Note 2) Til ubundne avsetninger						
Avsetning til disposisjonsfond	-	-	-	-	-	-
Sum note 2) Til ubundne avsetninger	-	-	-	-	-	-
Note 3) Til bundne avsetninger						
Sum note 5) Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-
Note 4) Bruk av ubundne avsetninger						
Grunnskolen	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Sum note 4) Bruk av ubundne avsetninger	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Note 5) Bruk av bundne avsetninger						
Rådmann (næringsfond)		-100	-100	-100	-100	-100
Bruk av avløpsfond		-169	-169	-169	-169	-169
Sum note 7) Bruk av bundne avsetninger	-	-269	-269	-269	-269	-269

Budsjettet er satt opp som et nettobudsjett. Det betyr at kommunestyret kun skal vedta netto ramme til hver seksjon. Brutto utgifter og inntekter er baremed som informasjon til leserne.

10. Tabell 1B

DRIFTSMESSIGE ENDRINGER I ØKONOMIPLANEN

Alle beløp i hele 1.000 kroner.

ingen fortegn betyr økte utgifter/reduerte inntekter
- betyr økte inntekter/reduerte utgifter

Beløpene i 2019 - 2020 og 2021 er endringer fra 2018 budsjett.

Enhet	2019	2020	2021
Rådmanne/stab			
Valgkostnader	200	-	100
Helårvirkning stillinger som reduseres i 2018			
Rammeendring		-90	-320
SUM rammeområde	200	-90	-220
Oppvekst			
Helårvirkning stillinger som reduseres i 2018	-169		
Rammeendring	-	-330	-1 200
SUM rammeområde	-169	-330	-1 200
HSO			
Helårvirkning stillinger som reduseres i 2018	-130		
Bortfall av bevilgning til kjøp av trygghetsalamer	-140		
Bygningsmessig driftsbesparelse sykehjem			-700
Nedtrapping integreringstilskudd flyktninger	-40	-250	-250
Rammeendring		-300	-1 080
SUM rammeområde	-310	-550	-2 030
PNU			
Rammeendring	-	-48	-174
SUM rammeområde	-	-48	-174
Sum rammeendringer	-279	-1 018	-3 624

FDV = (F)orvaltning, (D)rift og (V)edlikehold av bygninger

Note 1) Dette er en tabell som viser foreslåtte endringer i økonomiplanperioden.
Det kan være konsekvenser av investeringstiltak eks. FDV og endringer i driftsrammer for enhetene.

11. Budsjettskjema 2 - investering

Investeringsbudsjett

Årsbudsjett 2018/økonomiplan 2019- 2021

Alle beløp i hele 1.000 kroner.

Investeringer i anleggsmidler:	Regn 16	Bud 17	Bud 18	Bud 19	Bud 20	Bud 21
LØPENDE INVESTERINGER						
IKT - ny programvare	47	620	500	300	300	300
Brebånd - fase 2	11 096	7 799	2 000			
Utredning/flytting av rådhus		100	6 000	6 000		
Ibestad skole	53 686					
Ibestad skole- reetablering av ballbinge			450			
Rivning av gamle skoler		3 000				
Planlegging ny/ombygging barnehager	-	500	450	10 000		
Barnehagene - nye lekeapparater	379					
Ibestad kulturhus - rehab. svømmehall	538	5 500				
Ibestad sykehjem og omsorgsboliger	900	3 000	50 000	74 000		
Kommunale veier - rehabilitering	1 176	1 624	1 500	1 500	1 500	1 500
Vei-og gatenavn	329	20				
Kommunale bygg - rehabilitering	208	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Opparbeidelse næringsareal	205	9 000	2 000			
Stedsutvikling Hamnvik	635	900	500	500		
Ringeanlegg kirkene	446					
Oppgradering gatelys	1 128	1 372	500			
PNU - trakter/bil (brukt)	393					
Egenkapitalinnskudd KLP	701	701	701			
SELVFINANSIERENDE INVESTERINGER						
Kommunalteknikk						
Ytre Andørja vannverk - behandlingsanl.	1 950	650				
Avløpsanlegg			2 000			
Kjøp av aksjer og andeler						
Avdrag etableringslån/startlån						
Dekning av tid. års undersk.						
Utlån						
BRUTTO INVESTERINGSUTG.	73 817	35 786	67 601	93 300	2 800	2 800
Avdrag etabl./startlån (netto)						
Avsetninger						
ARETS FINANSIERINGSBEHOV	73 817	35 786	67 601	93 300	2 800	2 800
Finansieres slik:						
Bruk av lånemidler - løpende	-66 235	-26 679	-65 900	-47 300	-2 800	-2 800
Bruk av lånemidler - selvfin.						
Bruk av lånemidler - startlån						
Inntekter fra salg av anleggsmidler						
Tilskudd til investeringer	-6 845	-8 406	-1 000	-46 000	-	-
Andre inntekter	-36					
Sum ekstern finansiering	-73 116	-35 085	-66 900	-93 300	-2 800	-2 800
Overføring fra driftsbudsjettet	-701	-701	-701	-	-	-
Bruk av fond						
Bruk av avsetninger						
Sum finansiering	-73 817	-35 786	-67 601	-93 300	-2 800	-2 800

12. KOSTRA

Fra i år er KOSTRA-kapittelet endret slik at kommentarene står etter hver gruppe eller tabell/graf.

KOSTRA betyr KOmmuneSTatRApportering og skal være et godt redskap for vurdering av kommunens drift. KOSTRA-rapportene er tilgjengelig på nett hos Statistisk Sentralbyrå (SSB). Ved å gå inn på Statistisk Sentralbyrå <http://www.ssb.no/kostra/>, er det mulig å få langt flere KOSTRA-tall for Ibestad og andre kommuner. Det er KOSTRA-rapporter for de fleste kommunale sektorer. Det er videre mulig å sammenligne egen kommune med andre kommuner og grupper av kommuner. KOSTRA-tallene er basert på rapportering fra kommunene av regnskapstall og tjenestedata og så er disse koblet sammen. Det er også mulig å sammenligne historiske data i egen kommune for å se en utvikling over år. En forutsetning for å bruke KOSTRA-data er at regnskapet er ført i henhold til regelverket for KOSTRA og at det er korrekt tjenesterapportering. Erfaringsmessig kan det være feil, slik at dette må tas hensyn til når KOSTRA-tall brukes. Mest feil oppstår på lavere spesifikasjonsnivå.

En del utvalgte KOSTRA-tall er tatt med i dette kapittel. Det er mulig å sammenligne egen kommune historisk – i rapporten har rådmann valgt å ta med 4 år. Dette vil si noe om utvikling over år. Rådmann har også tatt med en sammenligning med andre kommuner. Først er det KOSTRA-gruppe 6 som består av 58 kommuner som er statistisk sammenlignbar med Ibestad kommune. Det er kommuner fra hele landet. Svakheten i sammenligning er at kommunene kan ha ulik arbeidsgiveravgift – fra kommuner i Finnmark og Nord-Troms som har 0 til de kommuner som har 14,1 %. Så har rådmannen laget en egen sammenligningsgruppe bestående av Gratangen, Lavangen, Salangen og Dyrøy. Videre så er det er fylkessnitt for Troms. Siste sammenligning er landsgjennomsnittet.

KOSTRA-tallene vil være et godt hjelpemiddel for både administrative og politiske prioriteringer. KOSTRA-tallene kan i første omgang være vanskelig tilgjengelige og rådmannen har derfor foretatt en nærmere vurdering.

Rådmann gjør imidlertid oppmerksom på at det kan være feil i tallene. Størst mulighet er det for statistisk feil i tallene for Ibestad da det bare omfatter en kommune, mens en feil i en kommune i de andre gruppene utlignes da gruppen inneholder flere kommuner. Før tallene brukes kan det være hensiktsmessig å sjekke tallene med rådmann eller seksjonsleder.

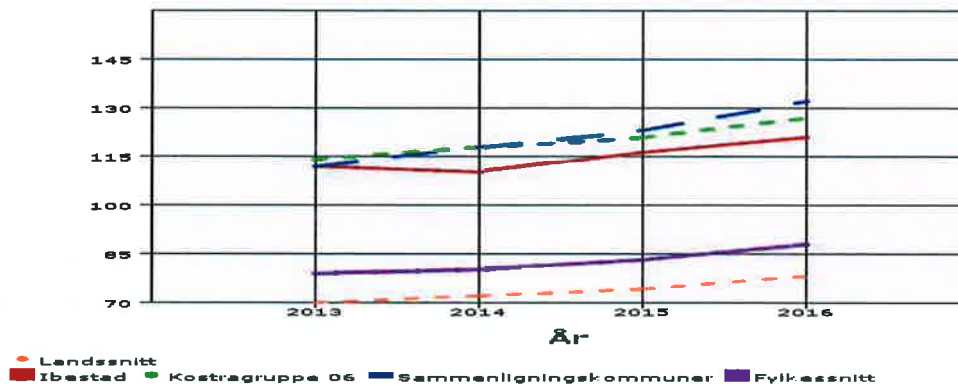
Det kan også framkomme andre feilkilder ut fra organisering. Når kommunene organiserer seg med foretak eller enheter utenfor kommunen, som drifter kommunale tjenester, kan dette medføre at sammenligninger ikke blir korrekte. Rådmannen kan nevne kommunale boliger/omsorgsboliger som i mange kommuner er lagt i et kommunalt foretak eller stiftelse, mens de i andre kommuner er en del av den kommunale driften. Det betyr at gjeldsbelastninga blir høyere i de kommuner som har det med i kommunal drift, som på den annen side får høyere utgifter til vedlikehold av kommunale boliger og høyere leieinntekter. Et annet eksempel er renovasjon som i noen kommuner helt er utenfor det kommunale regnskap da det fullt ut forvaltes av et selskap utenfor kommunen. Interkommunale ordninger kan også skape feilkilder.

Det er mest relevant å sammenligne med KOSTRA-gruppe 06 og sammenligningskommunene og kommentarene er relatert til dette.

Finansielle nøkkeltall

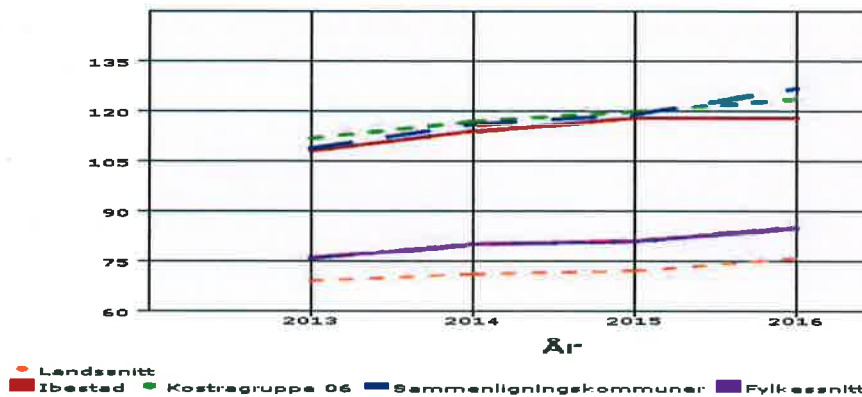
- Litt lavere brutto driftsinntekter og driftsutgifter er tilsvarende litt lavere
- Renter og avdrag forholdsvis lavt før utgifter til skole belastes
- Netto driftsresultat vil variere
- Lånegjelden øker kraftig («går rett til himmels»)

Brutto driftsinntekter per innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	112	110	116	121
Kostragruppe 06	114	118	121	127
Sammenligningskommuner	112	118	123	132
Fylkessnitt	79	80	83	88
Landsnitt	70	72	74	78

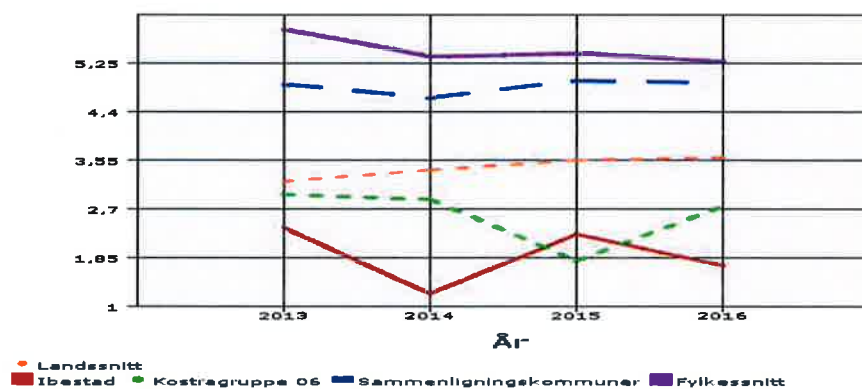
Brutto driftsutgifter per innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	108	114	118	118
Kostragruppe 06	112	117	120	124
Sammenligningskommuner	109	116	119	127
Fylkessnitt	76	80	81	85
Landsnitt	69	71	72	76

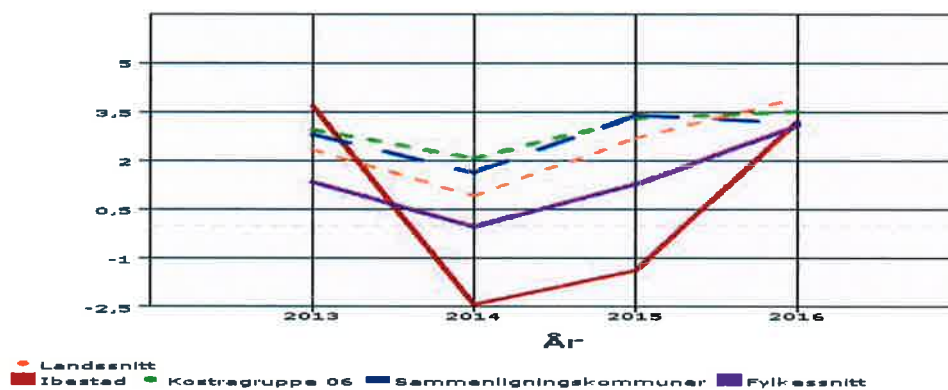

Netto renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

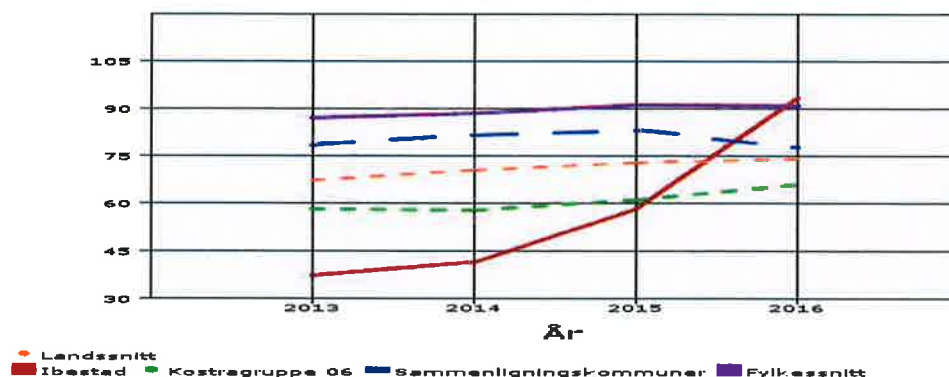
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	2,38	1,22	2,26	1,71
Kostragruppe 06	2,95	2,88	1,81	2,75
Sammenligningskommuner	4,88	4,64	4,94	4,92
Fylkessnitt	5,84	5,37	5,43	5,29
Landsnitt	3,18	3,39	3,56	3,6

Netto resultatgrad

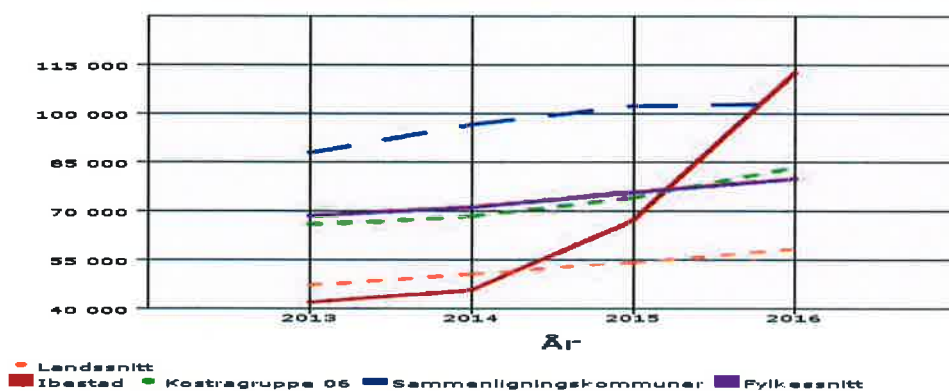
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	3,70	-2,42	-1,38	3,22
Kostragruppe 06	2,97	2,1	3,33	3,53
Sammenligningskommuner	2,83	1,66	3,42	3,18
Fylkessnitt	1,34	-0,04	1,28	3,08
Landsnitt	2,35	0,94	2,70	3,93

Netto gjeldsgrad

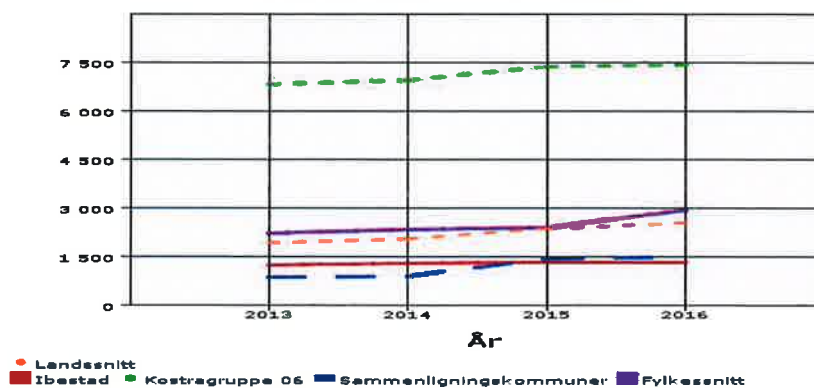
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	37,27	41,46	58,11	93,2
Kostragruppe 06	58,08	57,93	61,16	65,97
Sammenligningskommuner	78,18	81,55	82,98	77,81
Fylkessnitt	86,86	88,46	91,24	90,81
Landssnitt	67,26	70,52	72,99	74,04

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	41 786	45 636	67 167	112 544
Kostragruppe 06	65 934	68 328	73 971	83 466
Sammenligningskommuner	87 921	96 637	102 440	102 798
Fylkessnitt	68 331	71 050	75 703	79 868
Landssnitt	47 128	50 476	54 064	58 089

Eiendomsskatt per innbygger

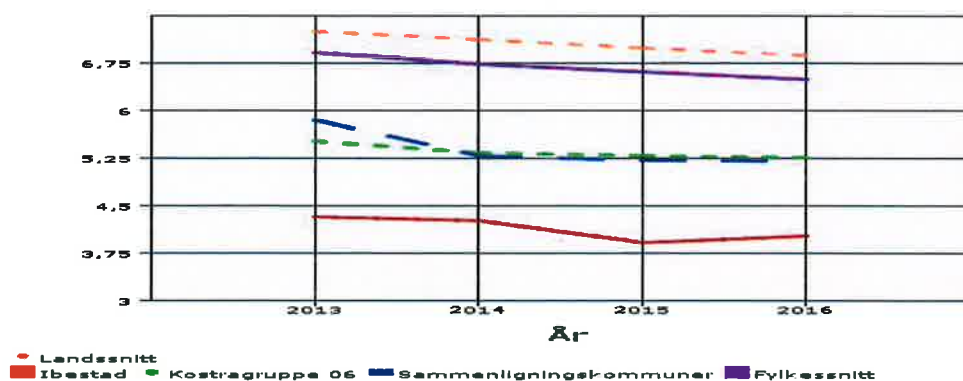

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	1 233	1 293	1 318	1 321
Kostragruppe 06	6 836	6 973	7 385	7 444
Sammenligningskommuner	879	914	1 449	1 492
Fylkessnitt	2 215	2 329	2 412	2 939
Landssnitt	1 910	2 054	2 383	2 550

Behovsprofil

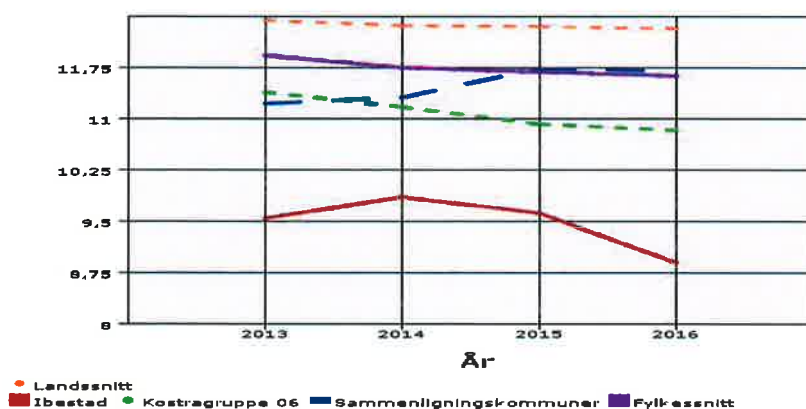
Endring i befolkningen er kommentert foran.

Andel folkemengde 0 til 5 år

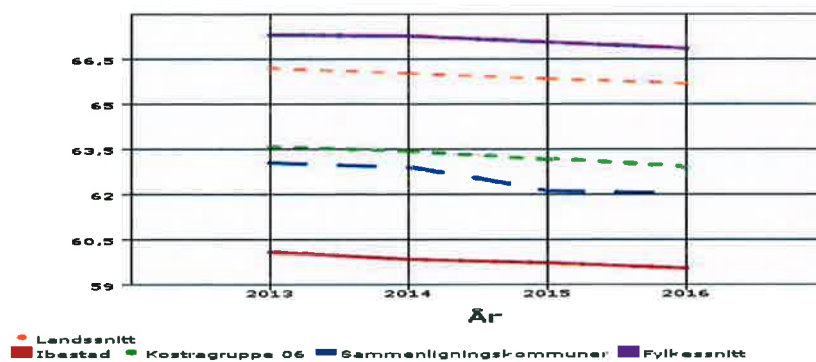
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	4,32	4,26	3,92	4,02
Kostragruppe 06	5,52	5,34	5,3	5,26
Sammenligningskommuner	5,85	5,29	5,22	5,20
Fylkessnitt	6,92	6,73	6,62	6,49
Landssnitt	7,24	7,12	6,99	6,87

Andel folkemengde 6 til 15 år

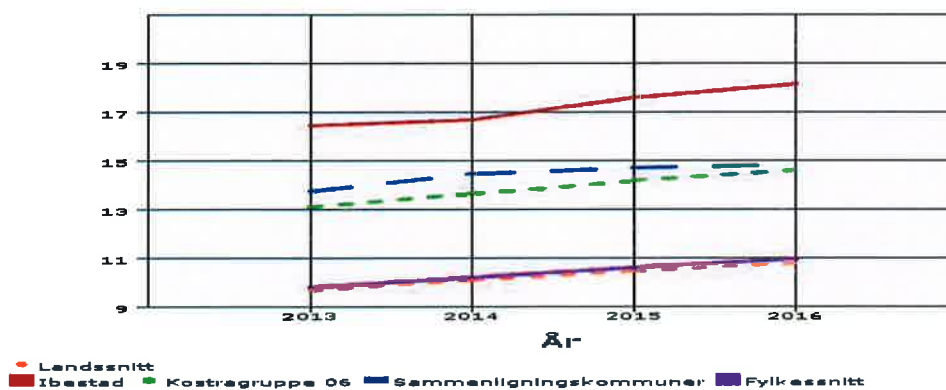
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	9,54	9,86	9,62	8,9
Kostragruppe 06	11,39	11,18	10,92	10,83
Sammenligningskommuner	11,22	11,31	11,73	11,7
Fylkessnitt	11,93	11,74	11,69	11,63
Landssnitt	12,43	12,36	12,34	12,32

Andel folkemengde 16 til 66 år

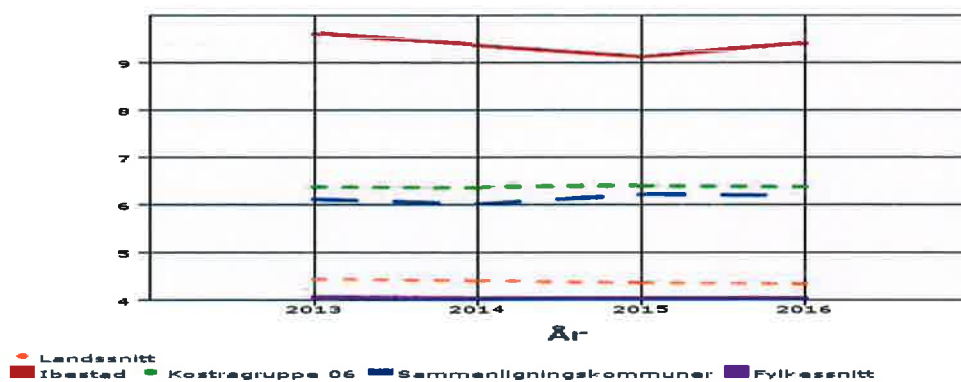
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	60,10	59,86	59,73	59,54
Kostragruppe 06	63,61	63,45	63,18	62,90
Sammenligningskommuner	63,05	62,9	62,14	62,05
Fylkessnitt	67,31	67,30	67,07	66,88
Landssnitt	66,20	66,03	65,86	65,69

Andel folkemengde 67 til 79 år

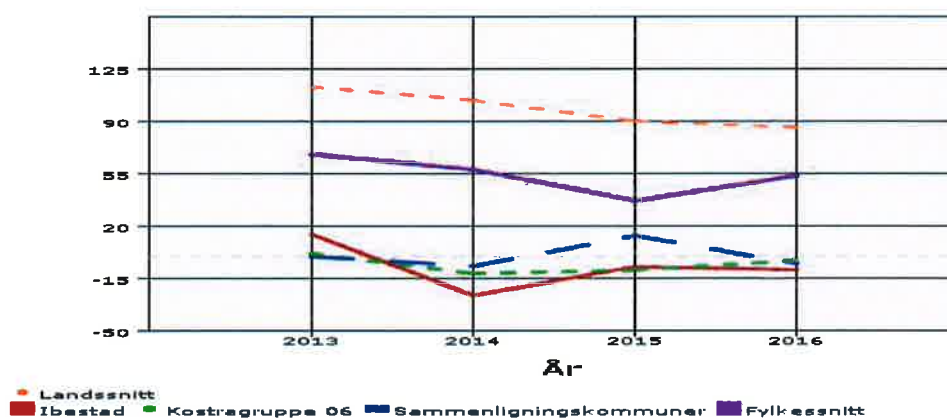
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	16,43	16,67	17,61	18,15
Kostragruppe 06	13,11	13,67	14,20	14,63
Sammenligningskommuner	13,77	14,48	14,71	14,85
Fylkessnitt	9,79	10,19	10,59	10,95
Landssnitt	9,69	10,08	10,44	10,76

Andel folkemengde 80 år og over

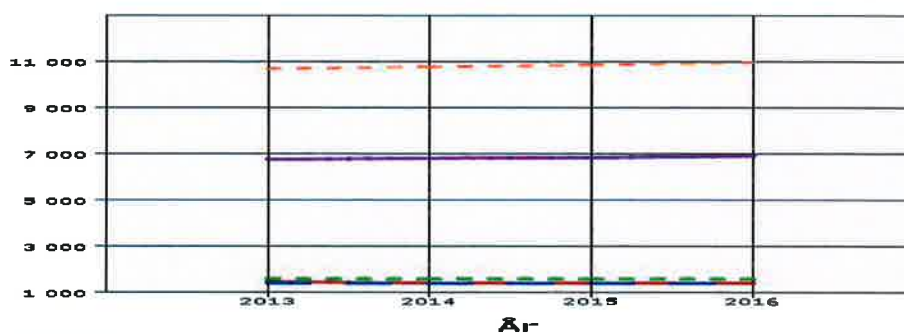
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	9,61	9,36	9,12	9,40
Kostragruppe 06	6,37	6,35	6,39	6,38
Sammenligningskommuner	6,12	6,02	6,21	6,19
Fylkessnitt	4,05	4,03	4,04	4,04
Landssnitt	4,44	4,4	4,36	4,35

Netto befolkningstilvekst

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	15	-26	-7	-9
Kostragruppe 06	2	-11	-9	-3
Sammenligningskommuner	0	-6	14	-5
Fylkessnitt	68	58	37	54
Landssnitt	113	104	90	86

Folkemengde i alt

- Landsnitt
■ Ibestad ■ Kostragruppe 06 ■ Sammenligningskommuner ■ Fylkessnitt

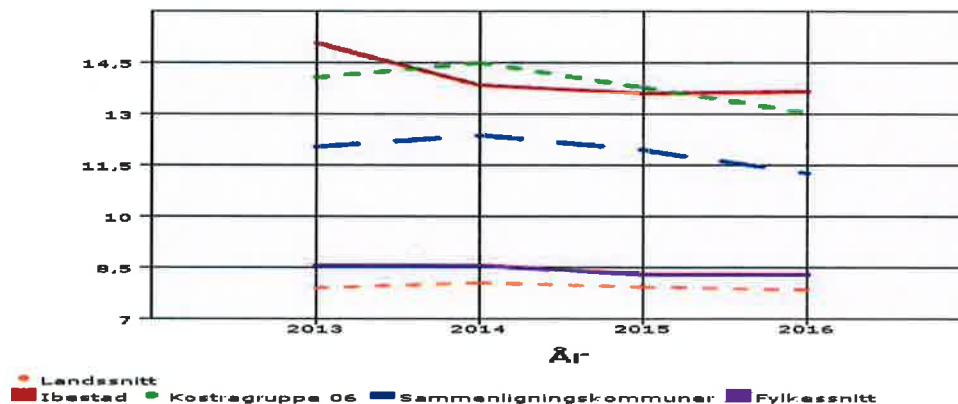
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	1 436	1 410	1 403	1 394
Kostragruppe 06	1 615	1 604	1 595	1 592
Sammenligningskommuner	1 386	1 380	1 394	1 389
Fylkessnitt	6 752	6 811	6 847	6 901
Landssnitt	10 660	10 764	10 854	10 940

Hovedprioriteringer (fordeling av netto driftsutgifter på sektorer)

Utgifter til administrasjon og styring er blitt redusert de siste fire år.

- Andel til sosialtjeneste og barnevern har variert de siste 4 år
- Andel kommunehelse har gått ned og er lavere enn i sammenligningskommunene.
- Ibestad kommune bruker en forholdsvis større andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg sammenlignet med alle de vi sammenligner oss med noe som skyldes en større del av befolkninga er eldre. Andelen har gått ned de siste 4 år.
- Når vi bruker forholdsvis mye på en sektor, må vi naturligvis bruke mindre på andre sektorer. De andre sektorene som skiller seg ut er skole og barnehage.
- Når vi skal sammenligne disponering av midler mellom kommunene, må vi også ta med behov for å få et korrekt bilde. Ibestad kommune har som kjent en særdeles gammel befolkning og lavere andel barn i og under skolepliktig alder.

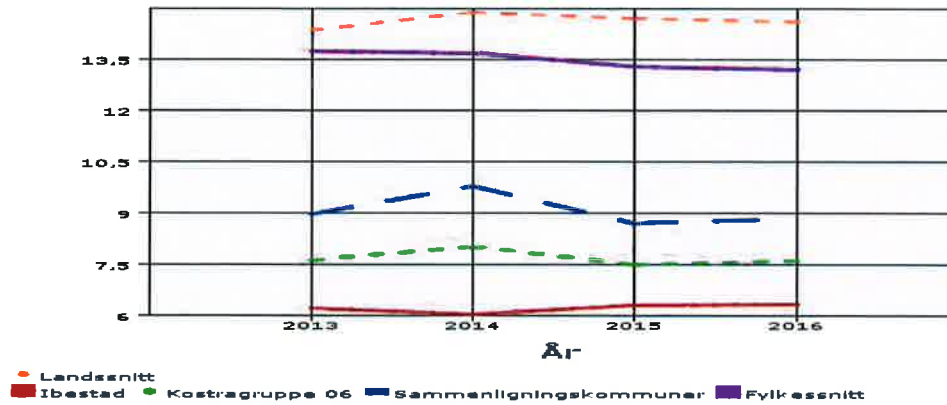
Andel netto driftsutgifter administrasjon, styring og fellesutgifter av netto driftsutgifter i alt

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	15,06	13,82	13,59	13,64
Kostragruppe 06	14,08	14,49	13,78	13,02
Sammenligningskommuner	12,02	12,37	11,93	11,24
Fylkessnitt	8,55	8,56	8,27	8,27
Landsnitt	7,90	8,05	7,93	7,84

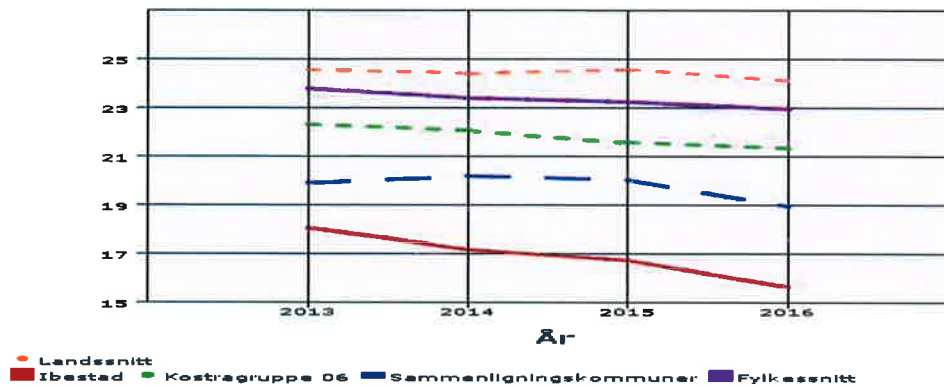

Andel netto driftsutgifter barnehage av netto driftsutgifter i alt

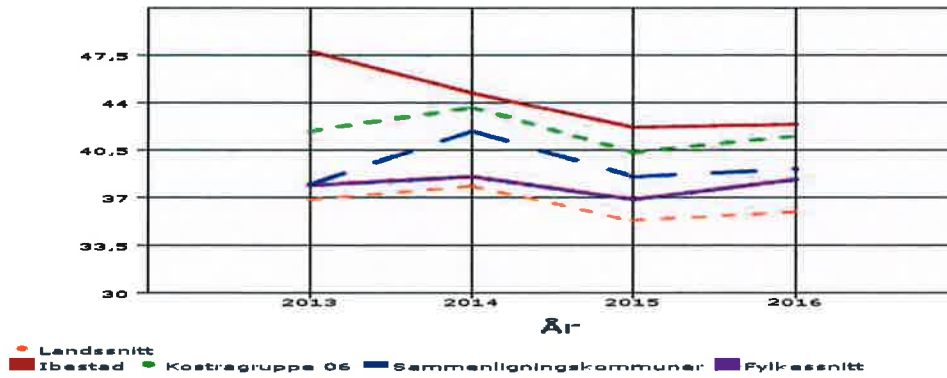
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	6,21	6,03	6,29	6,33
Kostragruppe 06	7,63	8,00	7,51	7,61
Sammenligningskommuner	8,96	9,78	8,69	8,85
Fylkessnitt	13,74	13,68	13,28	13,21
Landsnitt	14,37	14,88	14,69	14,60

Andel netto driftsutgifter grunnskoleopplæring av netto driftsutgifter i alt

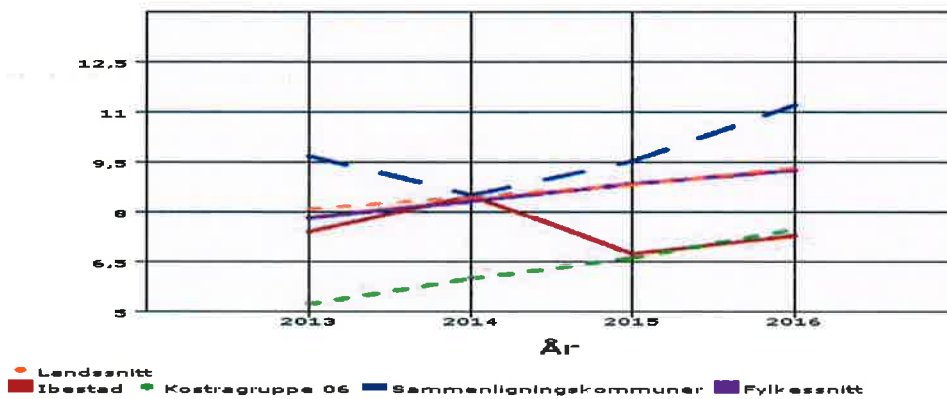
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	18,05	17,14	16,72	15,63
Kostragruppe 06	22,32	22,07	21,6	21,37
Sammenligningskommuner	19,91	20,18	20,05	18,96
Fylkessnitt	23,79	23,38	23,22	22,95
Landsnitt	24,54	24,4	24,54	24,11

Andel netto driftsutgifter helse og omsorg av netto driftsutgifter i alt

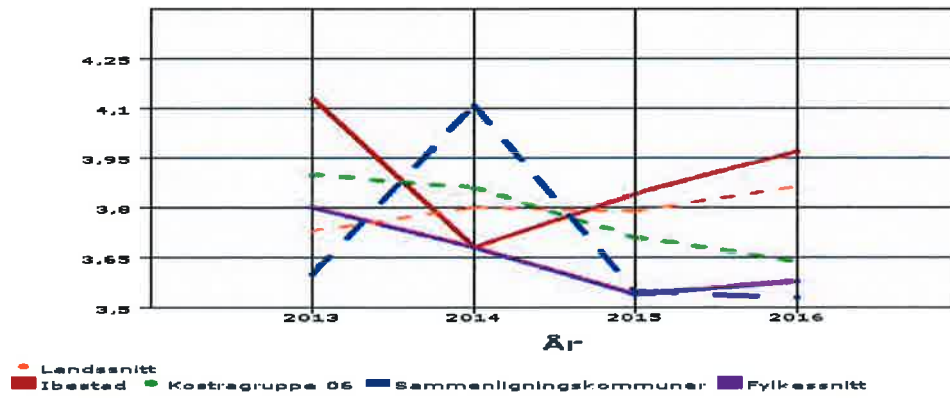
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	47,78	44,75	42,18	42,41
Kostragruppe 06	41,93	43,7	40,36	41,61
Sammenligningskommuner	37,99	41,95	38,56	39,14
Fylkessnitt	37,96	38,57	36,86	38,37
Landssnitt	36,91	37,9	35,33	35,99

Andel netto driftsutgifter sosialtjeneste og barnevern av netto driftsutgifter i alt

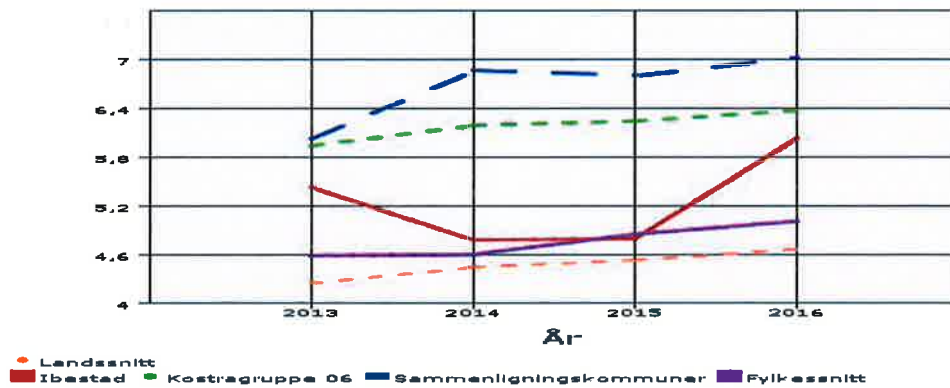
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	7,40	8,48	6,76	7,30
Kostragruppe 06	5,25	6,02	6,63	7,49
Sammenligningskommuner	9,70	8,52	9,55	11,22
Fylkessnitt	7,82	8,33	8,86	9,27
Landssnitt	8,10	8,45	8,82	9,34

Andel netto driftsutgifter kultur av netto driftsutgifter i alt

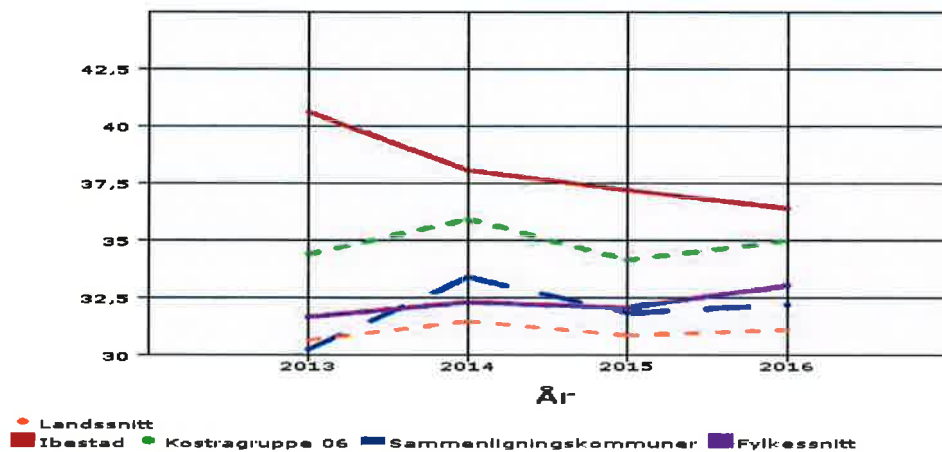
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	4,13	3,68	3,84	3,97
Kostragruppe 06	3,90	3,86	3,71	3,64
Sammenligningskommuner	3,60	4,11	3,55	3,53
Fylkessnitt	3,80	3,68	3,54	3,58
Landsnitt	3,73	3,8	3,79	3,86

Andel netto driftsutgifter kommunehelse av netto driftsutgifter i alt

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	5,42	4,78	4,79	6,02
Kostragruppe 06	5,94	6,19	6,24	6,37
Sammenligningskommuner	6,03	6,87	6,81	7,02
Fylkessnitt	4,59	4,60	4,85	5,01
Landsnitt	4,25	4,44	4,53	4,66

Andel netto driftsutgifter pleie og omsorg av netto driftsutgifter i alt

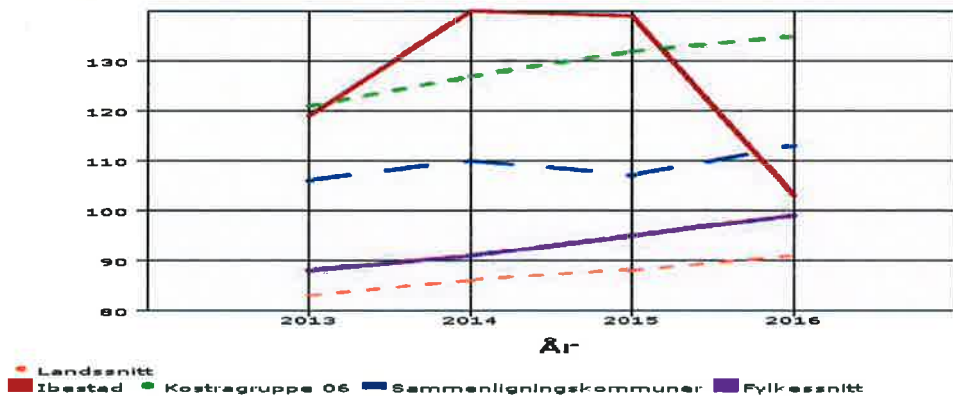

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	40,60	38,05	37,18	36,39
Kostragruppe 06	34,42	35,90	34,17	35,02
Sammenligningskommuner	30,23	33,38	31,84	32,19
Fylkesnitt	31,65	32,28	32,03	33,05
Landssnitt	30,64	31,45	30,86	31,09

Grunnskole

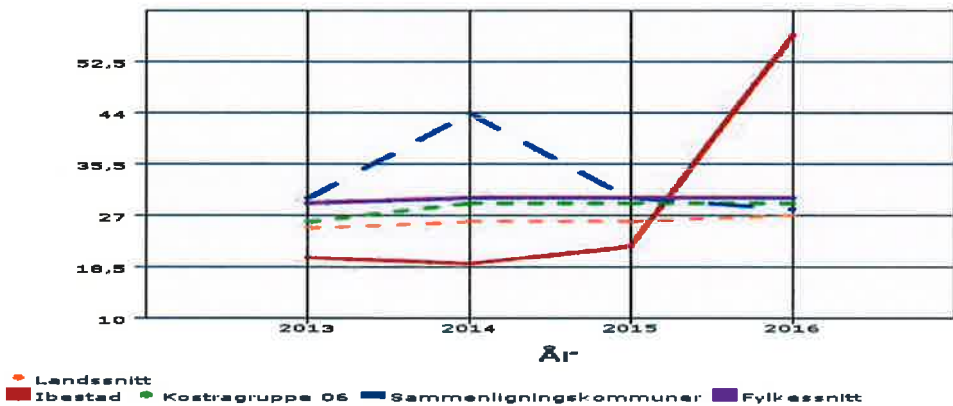
- Driftsutgifter til grunnskoleundervisning og lønnsutgifter pr elev går kraftig ned i 2016.
- Økning i driftsutgifter pr elev i SFO i 2016, men fallende andel barn med plass i SFO.

Korrigerte brutto driftsutgifter grunnskoleundervisning per elev (tusen kr)

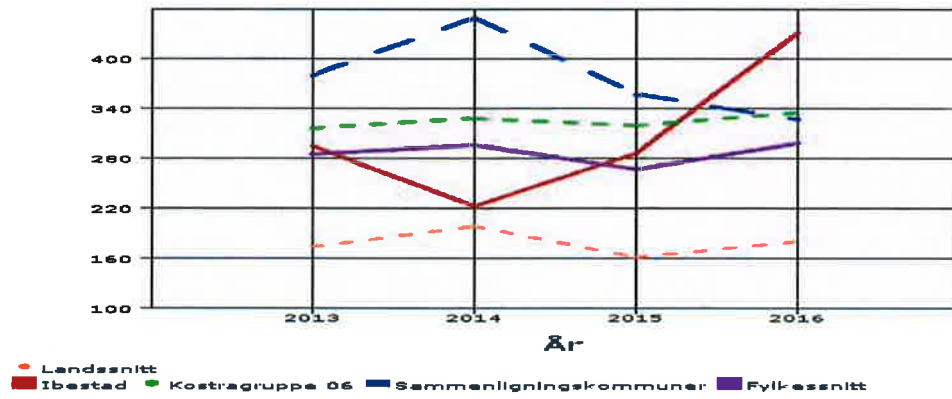
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	119	140	139	103
Kostragruppe 06	121	127	132	135
Sammenligningskommuner	106	110	107	113
Fylkessnitt	88	91	95	99
Landssnitt	83	86	88	91

Korrigerte brutto driftsutgifter SFO per elev (tusen kr)

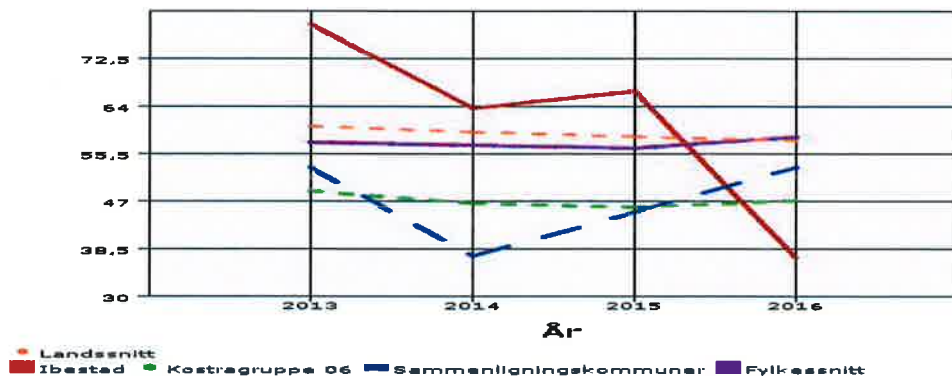
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	20	19	22	57
Kostragruppe 06	26	29	29	29
Sammenligningskommuner	30	44	30	28
Fylkessnitt	29	30	30	30
Landssnitt	25	26	26	27

Netto driftsutgifter SFO per innbygger (tusen kr)

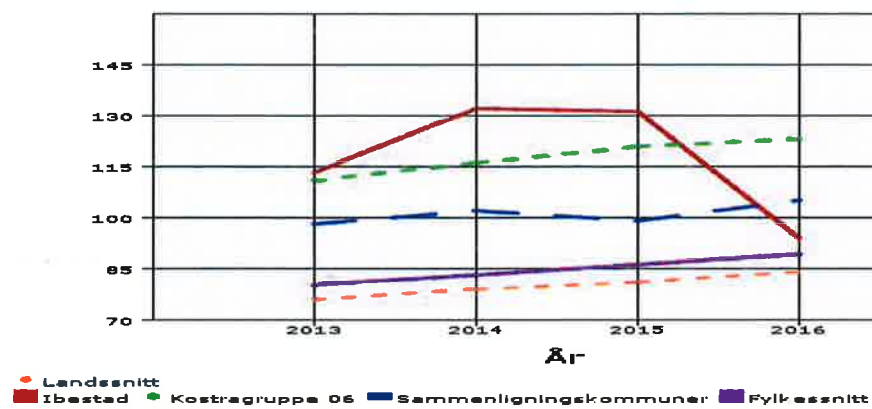
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	294,57	221,99	285,1	430,42
Kostragruppe 06	315,65	328,11	318,92	334,22
Sammenligningskommuner	379,22	448,53	356,53	326,73
Fylkessnitt	284,34	294,60	266,28	297,14
Landsnitt	174,10	197,95	160,57	179,86

Andel 6 til 9 år med plass i SFO

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	78,57	63,64	66,67	36,84
Kostragruppe 06	48,73	46,54	45,83	47,13
Sammenligningskommuner	53	37,28	45,08	53,1
Fylkessnitt	57,48	56,88	56,37	58,45
Landsnitt	60,31	59,34	58,49	57,82

Lønnsutgifter grunnskoleundervisning per elev (tusen kr)

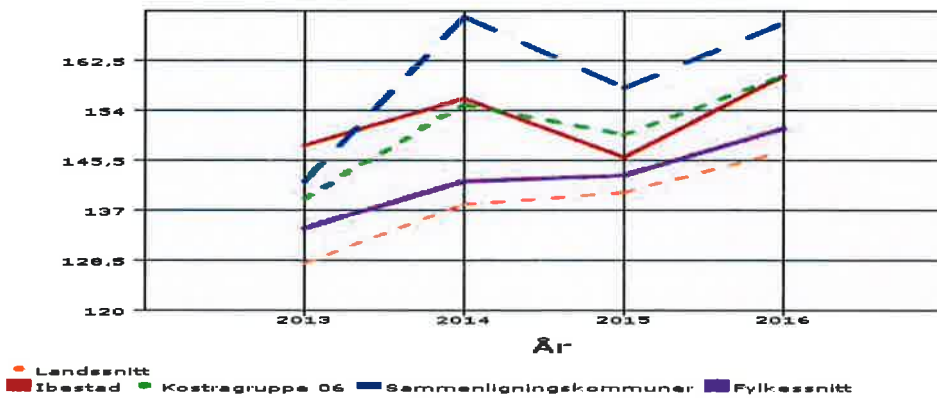

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	113	132	131	94
Kostragruppe 06	111	116	121	123
Sammenligningskommuner	98	102	99	105
Fylkessnitt	80	83	86	89
Landsnitt	76	79	81	84

Barnehager

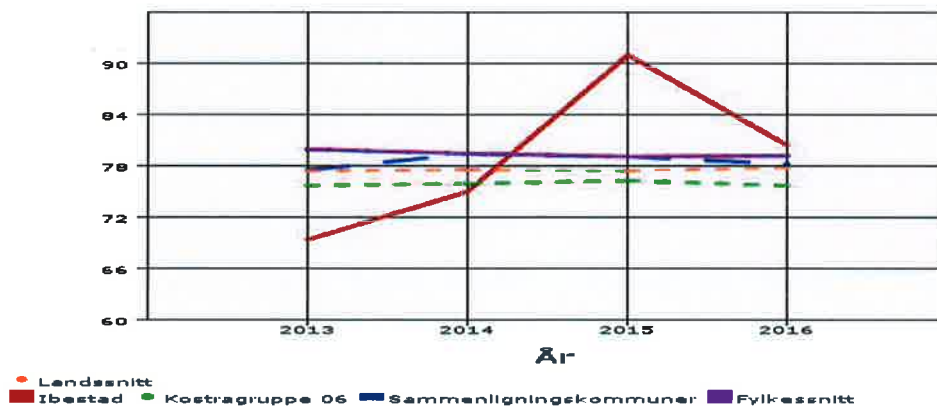
- Driftsutgifter pr. barn på nivå med sammenligningskommunene

Netto driftsutgifter barnehage per barn med plass (tusen kr)

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	148	156	146	160
Kostragruppe 06	139	155	150	160
Sammenligningskommuner	142	170	158	169
Fylkessnitt	134	142	143	151
Landssnitt	128	138	140	147

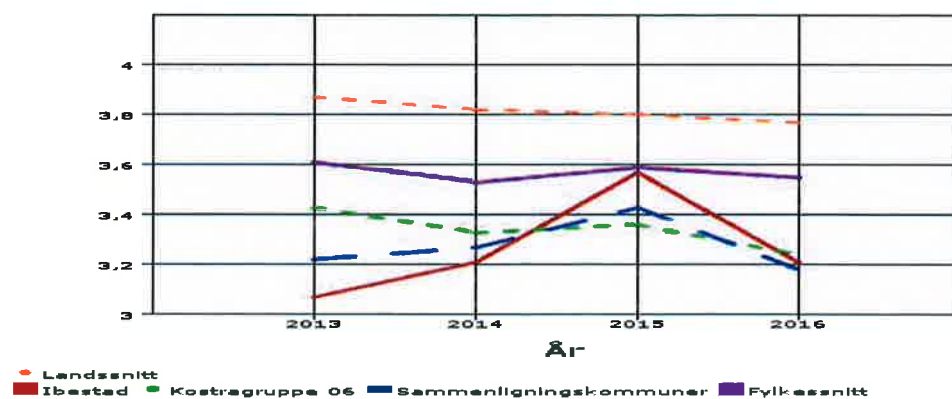
Andel 0 til 5 år med barnehageplass

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	69,35	75	90,91	80,36
Kostragruppe 06	75,73	75,97	76,26	75,71
Sammenligningskommuner	77,47	79,45	79,04	78,20
Fylkessnitt	79,94	79,45	79,13	79,19
Landssnitt	77,35	77,49	77,42	77,79

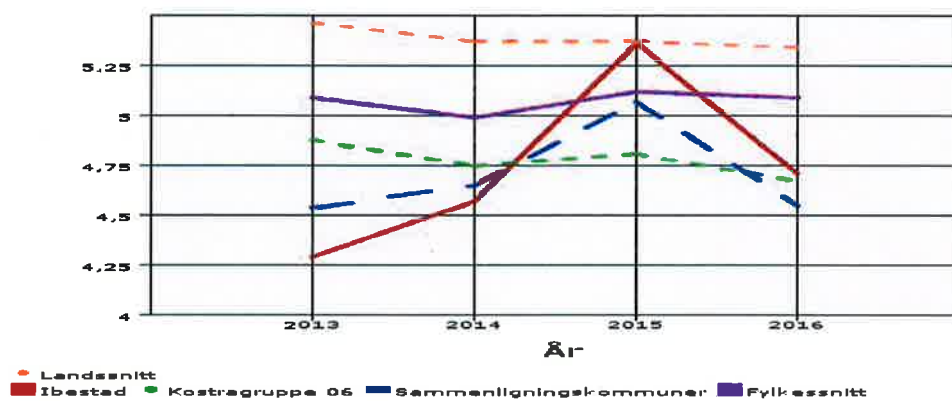

Antall barn per årsverk

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	3,07	3,21	3,57	3,21
Kostragruppe 06	3,43	3,33	3,36	3,24
Sammenligningskommuner	3,22	3,27	3,43	3,18
Fylkessnitt	3,61	3,53	3,59	3,55
Landsnitt	3,87	3,82	3,80	3,77

Ant barn korrigert for alder per årsverk

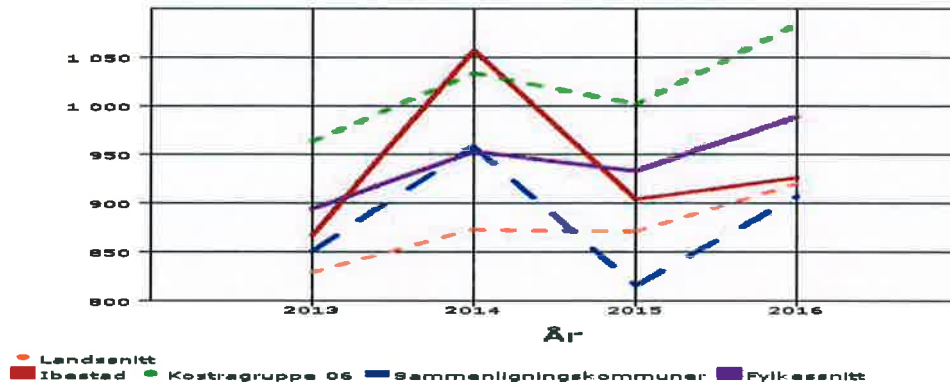

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	4,29	4,57	5,36	4,71
Kostragruppe 06	4,88	4,75	4,81	4,67
Sammenligningskommuner	4,54	4,65	5,07	4,55
Fylkessnitt	5,09	4,99	5,12	5,09
Landsnitt	5,46	5,37	5,37	5,34

Pleie og omsorg

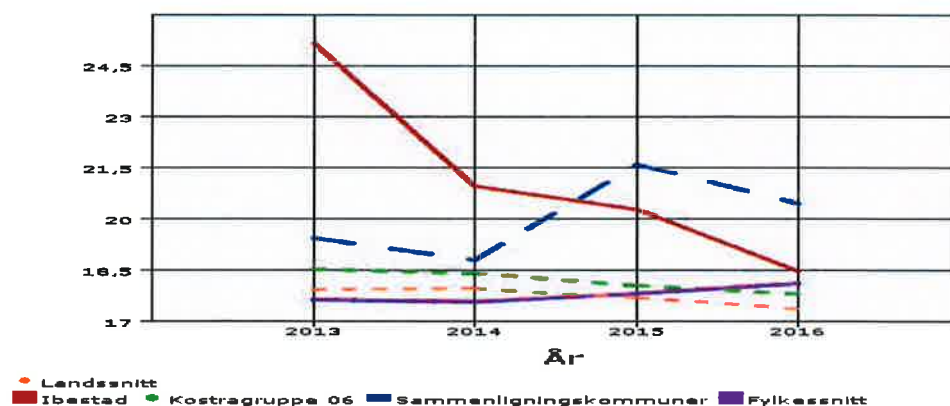
- Netto driftsutgift pr beboer i institusjon har vært for høy inntil 2015 da det ble oppdaget en feil i KOSTRA-koding mellom sykehjem og hjemmetjenesten der driftsutgiftene øker fra 2015
- Andel beboere i institusjon av mottakere av kommunal pleie- og omsorgstjeneste er blitt redusert, jfr. vedtak om færre sykehjemsplasser
- Høy andel brukere av hjemmetjenester og lave netto driftsutgifter betyr at mange får tjenester men i mindre omfang enn sammenligningsgruppene

Netto driftsutgifter institusjon per beboer i kommunal institusjon (tusen kr)

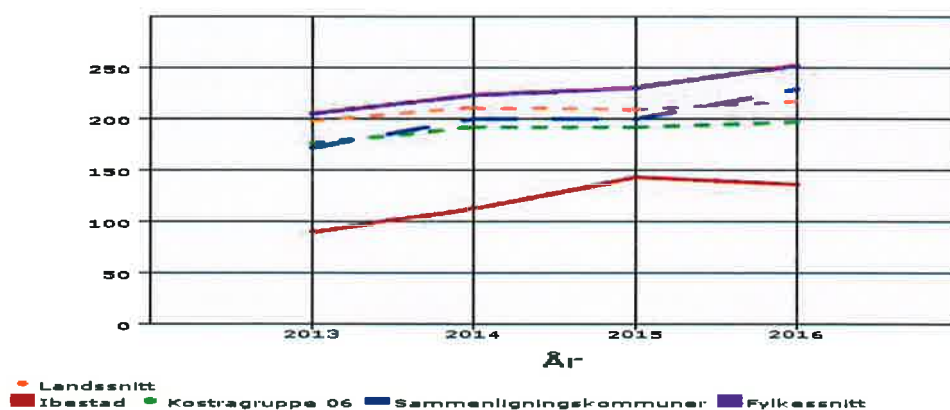
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	867	1 057	904	926
Kostragruppe 06	964	1 034	1 002	1 084
Sammenligningskommuner	851	958	816	907
Fylkessnitt	894	953	933	989
Landsnitt	829	873	871	920

Andel beboere i kommunal institusjon av mottakere av pleie og omsorgstjenester

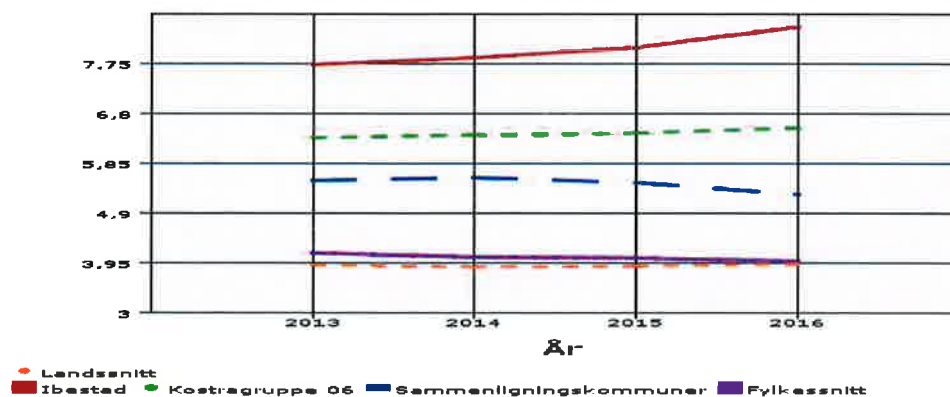
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	25,17	20,98	20,27	18,49
Kostragruppe 06	18,54	18,41	18,07	17,82
Sammenligningskommuner	19,45	18,8	21,59	20,47
Fylkessnitt	17,63	17,59	17,83	18,13
Landssnitt	17,93	17,98	17,69	17,38

Netto driftsutgifter per mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende (tusen kr)

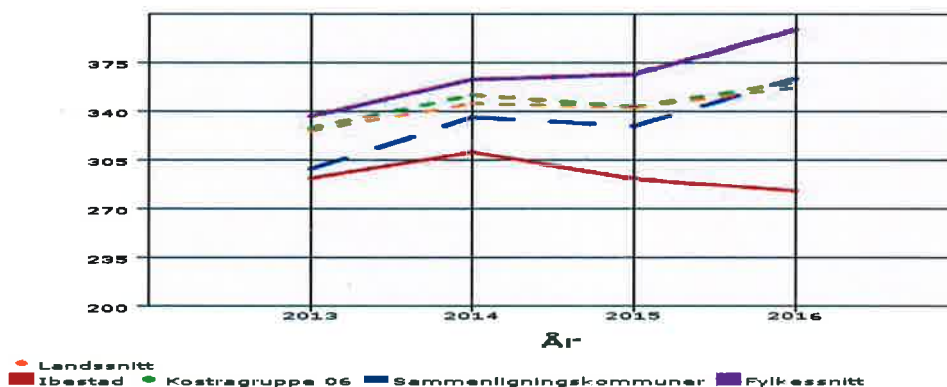
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	90	113	143	136
Kostragruppe 06	176	192	192	197
Sammenligningskommuner	172	200	200	229
Fylkessnitt	205	223	230	252
Landssnitt	198	211	209	217

Andel av befolkning som mottar kjernetjenester til hjemmeboende

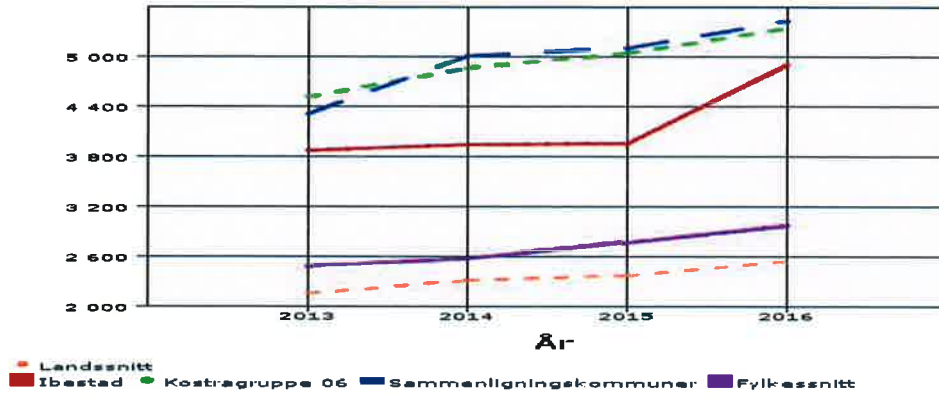
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	7,73	7,87	8,05	8,46
Kostragruppe 06	6,35	6,4	6,45	6,53
Sammenligningskommuner	5,52	5,58	5,49	5,26
Fylkessnitt	4,15	4,07	4,05	3,99
Landsnitt	3,91	3,88	3,9	3,94

Netto driftsutgifter per mottakere av kommunal pleie- og omsorgstjenester (tusen kr)

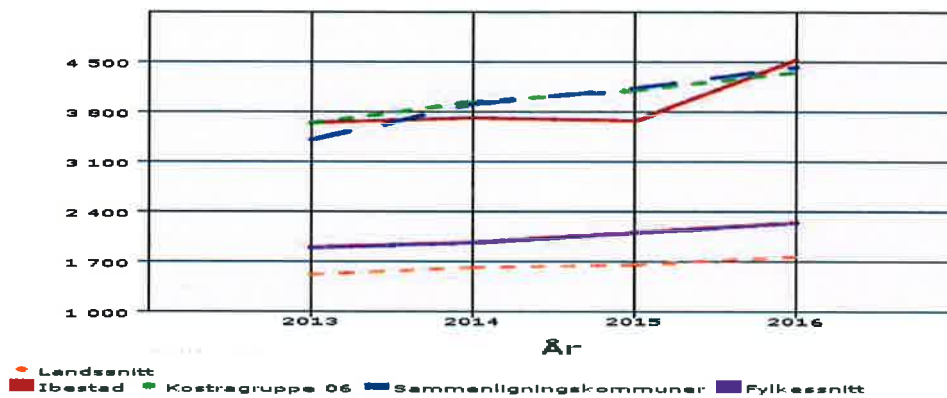
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	292	311	292	283
Kostragruppe 06	328	352	344	361
Sammenligningskommuner	299	336	330	364
Fylkessnitt	337	363	367	399
Landsnitt	326	346	343	357

Netto driftsutgifter kommunehelse per innbygger

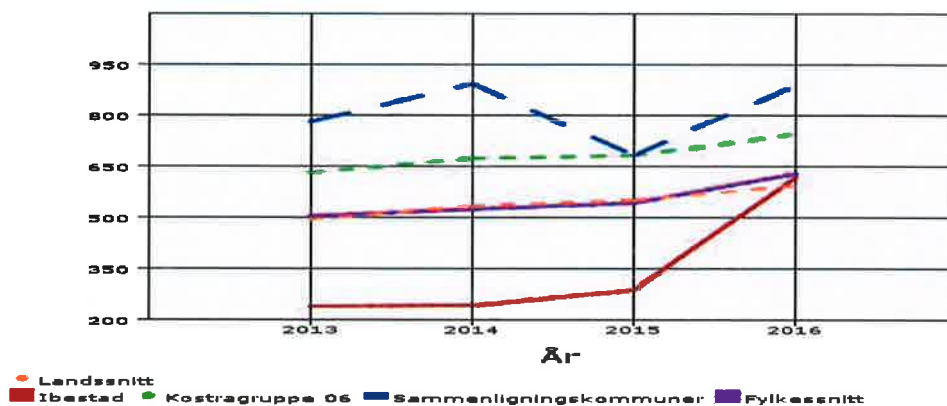
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	3 880	3 952	3 962	4 906
Kostragruppe 06	4 525	4 872	5 057	5 355
Sammenligningskommuner	4 317	5 013	5 109	5 438
Fylkesnitt	2 488	2 578	2 766	2 970
Landsnitt	2 154	2 310	2 375	2 540

Netto driftsutgifter diagnose, rehabilitering, behandling per innb.

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	3 639	3 709	3 672	4 515
Kostragruppe 06	3 635	3 928	4 108	4 355
Sammenligningskommuner	3 407	3 909	4 131	4 426
Fylkesnitt	1 890	1 954	2 103	2 236
Landsnitt	1 509	1 614	1 653	1 765

Netto driftsutgifter skolehelse og helsestasjon per innb.

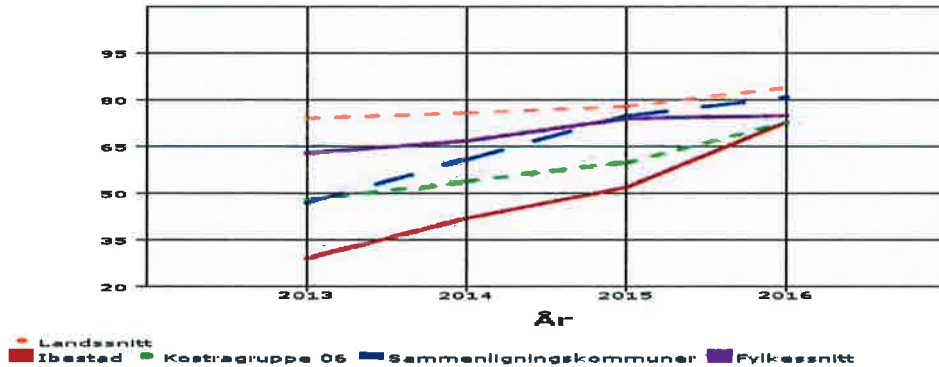

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	239	243	289	619
Kostragruppe 06	634	675	684	746
Sammenligningskommuner	784	893	684	891
Fylkessnitt	504	525	544	629
Landssnitt	496	535	551	593

Sosial og barnevern

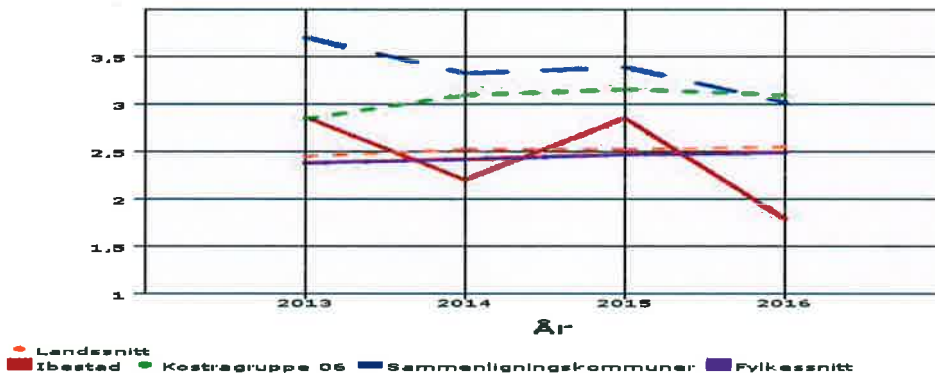
- Sterkt økende driftsutgifter pr sosialhjelpsmottakere
- Lavt antall sosialhjelpsmottakere, men andelen svinger litt mellom årene
- Høyt andel barn med undesøkelse eller tiltak, men fallende andel undersøkelsen som førte til tiltak.

Netto driftsutgifter per sosialhjelpsmottaker (tusen kr)

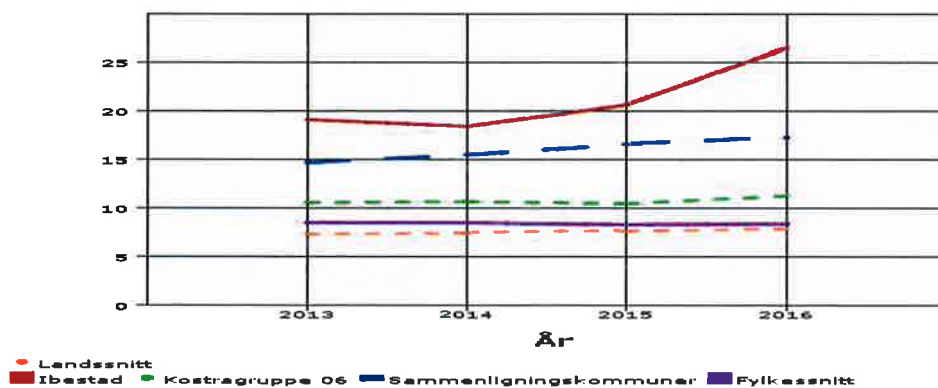
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	29	42	52	73
Kostragruppe 06	48	54	60	73
Sammenligningskommuner	47	61	75	81
Fylkessnitt	63	67	74	75
Landssnitt	74	76	78	84

Andel sosialhjelpsmottakere av alle innbyggere i kommunene

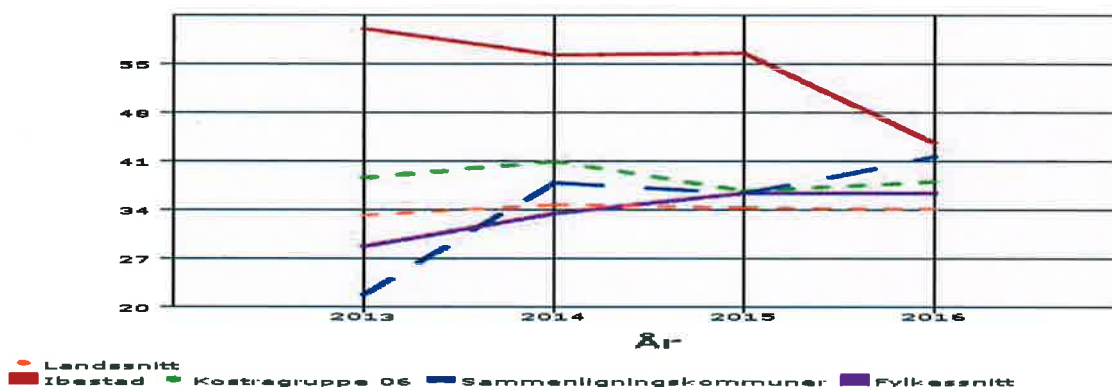
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	2,86	2,20	2,85	1,79
Kostragruppe 06	2,85	3,10	3,16	3,10
Sammenligningskommuner	3,70	3,33	3,39	3,02
Fylkessnitt	2,38	2,42	2,47	2,49
Landssnitt	2,45	2,52	2,52	2,55

Andel barn med undersøkelse eller tiltak av innbyggere 0 til 17 år

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	19,15	18,41	20,61	26,5
Kostragruppe 06	10,55	10,65	10,52	11,33
Sammenligningskommuner	14,71	15,53	16,58	17,33
Fylkessnitt	8,48	8,48	8,32	8,43
Landssnitt	7,26	7,42	7,58	7,86

Andel undersøkelser av barn som førte til tiltak

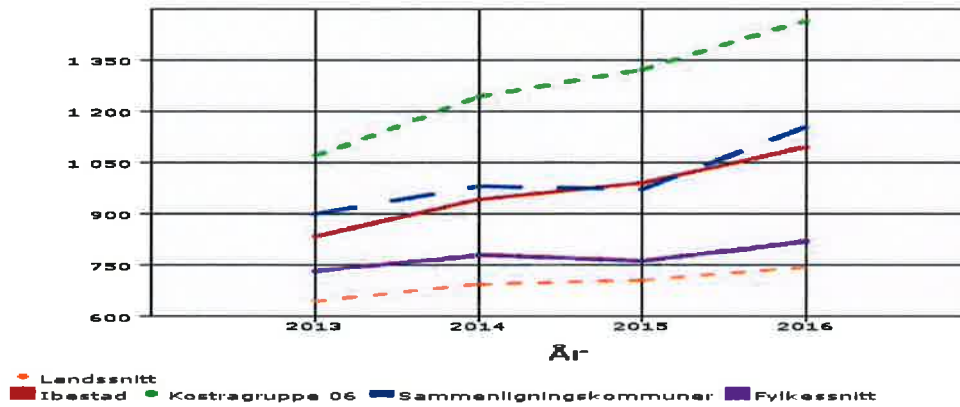

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	60,00	56,25	56,52	43,75
Kostragruppe 06	38,64	41,08	36,88	38,10
Sammenligningskommuner	21,79	37,88	36,36	41,67
Fylkessnitt	28,75	33,48	36,41	36,47
Landssnitt	33,19	34,69	34,36	34,12

Andre tjenester

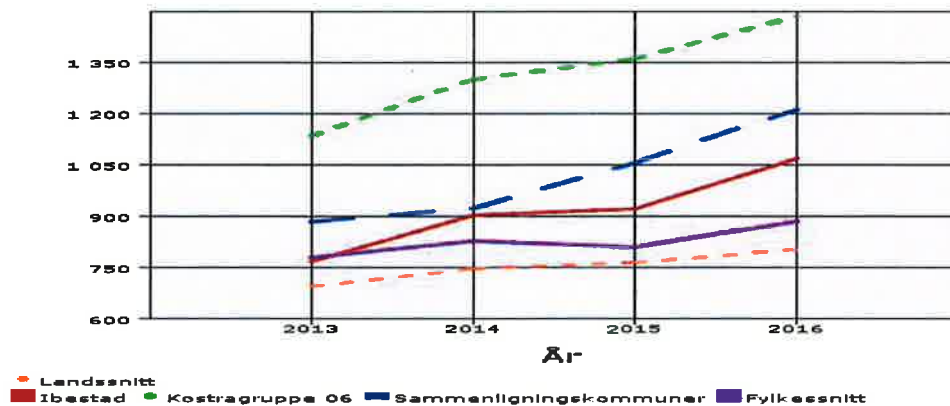
Netto driftsutgifter brann-ulykke pr. innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	835	942	991	1 095
Kostragruppe 06	1 070	1 244	1 322	1 468
Sammenligningskommuner	900	980	973	1 156
Fylkessnitt	732	780	761	820
Landsnitt	645	692	704	744

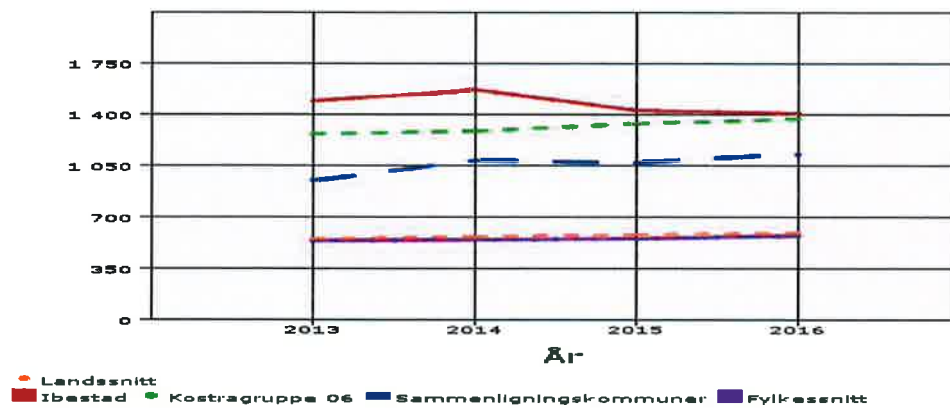
Brann- og ulykkesvern

Netto driftsutgifter brann ulykke per innbygger

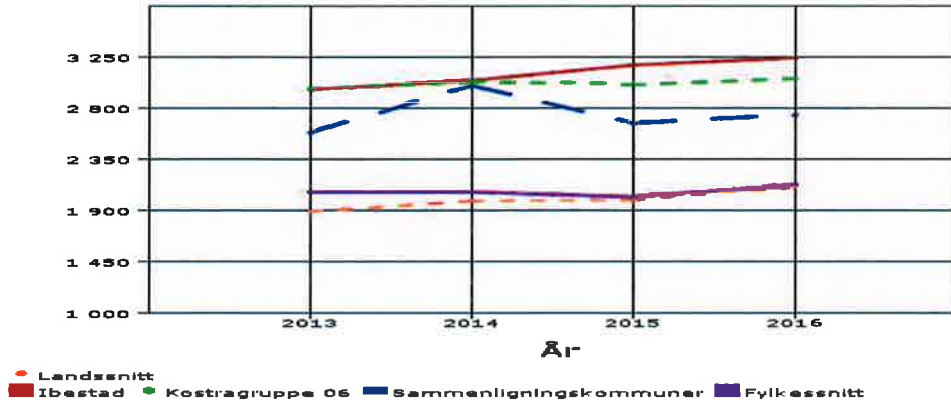
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	768	903	920	1 067
Kostragruppe 06	1 138	1 302	1 362	1 489
Sammenligningskommuner	884	923	1 057	1 211
Fylkesnitt	779	828	811	885
Landsnitt	696	746	764	802

Netto driftsutgifter kirke per innbygger

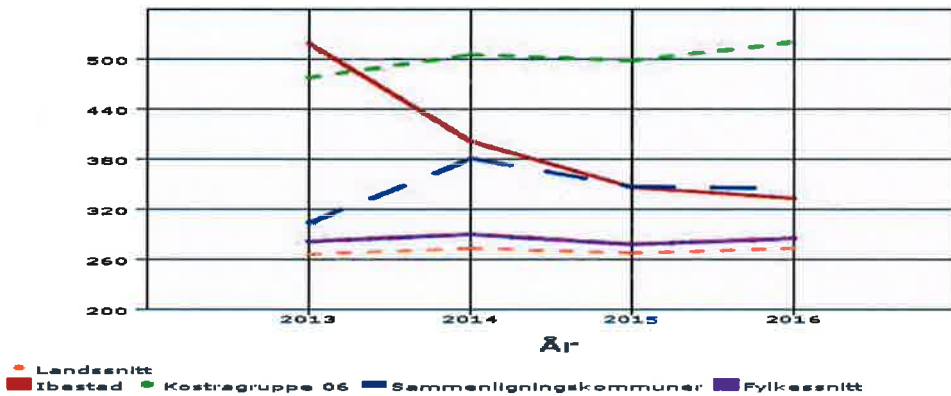
år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	1 490	1 569	1 428	1 406
Kostragruppe 06	1 270	1 290	1 335	1 369
Sammenligningskommuner	954	1 086	1 070	1 129
Fylkessnitt	542	549	552	572
Landssnitt	551	570	584	597

Netto driftsutgifter til kultur per innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	2 957	3 044	3 173	3 237
Kostragruppe 06	2 974	3 037	3 010	3 062
Sammenligningskommuner	2 579	2 997	2 660	2 733
Fylkessnitt	2 060	2 063	2 015	2 123
Landsnitt	1 891	1 979	1 989	2 107

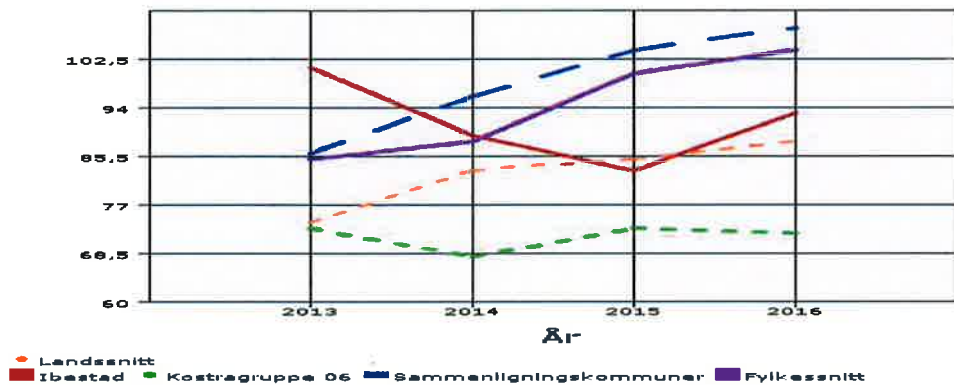
Netto driftsutgifter folkebibliotek per innbygger

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	520	402	347	334
Kostragruppe 06	479	506	499	522
Sammenligningskommuner	305	381	348	346
Fylkessnitt	282	290	278	286
Landsnitt	266	274	267	274

Samferdsel

Netto driftsutgifter per km kommunal vei ekskl avskrivning (tusen kr)

år	2013	2014	2015	2016
Ibestad	101	89	83	93
Kostragruppe 06	73	68	73	72
Sammenligningskommuner	86	96	104	108
Fylkessnitt	85	88	100	104
Landsnitt	74	83	85	88